

**JMC JAYASEKERA
MANAGEMENT CENTRE**
"Partner in Professional Education"

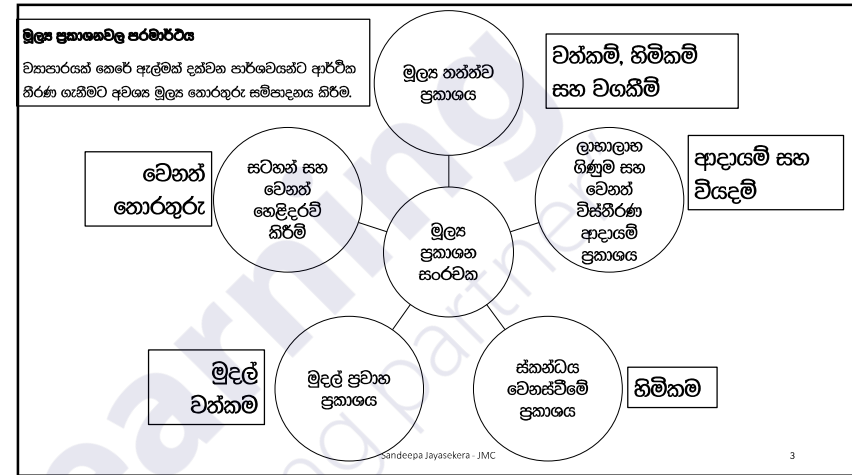
වරලත් ගණකාධිකරණය – BL 01

මූල්‍ය ගිණුම්කරණය

Sandeepa Jayasekera

MBA (PIM-SJP), B.Sc. (Acct.) Hons. Gold Medal Winner, ACA, SAT, ACMA (UK), CGMA (UK), CA Prize Winner for AFR subject in Strategic Level II, CA First in Order of Merit Prize Winner in CAB II Level, CIMA Strategic Level Aggregate Prize Winner.

1

3

ශ්‍රී ලංකා ගිණුම්කරණ ප්‍රමිත 01 - මූල්‍ය ප්‍රකාශන ඉදිරිපත් කිරීම LKAS 01 – Presentation of Financial Statements

Sandeepa Jayasekera - JMC 2

2

වෙනත් විස්තීරණ ආදායම්

ලාභය හෝ අලාභය තුළ ඇතුළත් නොකළ මෙහෙයුම් නොවන අනෙකුත් ආදායම් වියදම් වෙනත් විස්තීරණ ආදායම් තුළට පහත දැ ඇතුළත් වේ.

- LKAS 16 සහ LKAS 38 තුළින් පැන නගින ප්‍රත්‍යාගණන ලාභ/අලාභ
- LKAS 19 තුළින් පැන නගින, නිශ්චිත ප්‍රතිලාභ සැලසුම්වල ආයු ගණකා ලාභ/අලාභ
- LKAS 21 විදේශ විනිමය ප්‍රමිතයට අනුව විදේශ මෙහෙයුම්කට මූල්‍ය ප්‍රකාශ පරිවර්තනය කිරීමෙන් පැන නගින විනිමය ලාභ/අලාභ
- SLFRS 09 මූල්‍ය සාධන පත්‍ර ප්‍රමිතියේ වෙනත් විස්තීරණ ආදායම මගින් සාධාරණ අගය මගින් උපකරණවල ලාභ අලාභ
- අරමුදල් ප්‍රවාහ ඉදිරි රැකුම මගින් පැන නගින ලාභ/අලාභ

Sandeepa Jayasekera - JMC 4

4

ප්‍රශ්න අංක 01

පොදු අරමුණු සඳහා වූ මූල්‍ය ප්‍රකාශන පිළියෙල කිරීම හා ඉදිරිපත් කිරීමේදී, අස්තීත්වයක් විසින් ශ්‍රී ලංකා ගිණුම්කරණ ප්‍රමිත අංක 01 - මූල්‍ය ප්‍රකාශන ඉදිරිපත් කිරීමේ ප්‍රමිතය ව්‍යවහාර කළ යුතු වේ.

ඔබ විසින් කළ යුතු දෑ:

(b) වෙනත් විස්තීර්ණ ආදායම් තුල ඇතුළත් කරනු ලබන සංරචක (components) දෙකක් (02) ලැයිස්තුගත කරන්න. (ලකුණු 03)

Sandeepa Jayasekera - JMC 5

5

<p>සාමාන්‍යයෙන් මූල්‍ය වර්ෂයක් සඳහා මූල්‍ය වාර්තා පිළියෙල කරනු ලබයි. යම් හෙයකින් කාලපරිච්ඡේදය වර්ෂයකට අඩු හෝ වැඩි වන්නේ නම්,</p> <ul style="list-style-type: none"> • එයට හේතුව • මූල්‍ය ප්‍රකාශන තුල ඉදිරිපත් කර ඇති වටිනාකම් සම්පූර්ණ සංසන්දනාත්මක නොවන බව හෙළිදරව් කළ යුතුය. 	<p>වාර්තාකරණ කාලපරිච්ඡේදය</p>	<p>ඉදිරිපත් කිරීමේ සංගන්තාවය</p>	<p>මූල්‍ය ප්‍රකාශන තුල අයිතමයන් ඉදිරිපත් කිරීම සහ වර්ගීකරණයන් ඒකාකාරීව පවත්වා සංගන්තාවයයි. පහත අවස්ථා වලදී සංගන්තාවයෙන් බැහැර විය හැක.</p> <ul style="list-style-type: none"> • LKAS 08 ප්‍රමිතයට අනුව තොරතුරු විශ්වාසනීයව සහ අර්ථනිර්වචනව ඉදිරිපත් කිරීම අවශ්‍ය වූ විට පමණක් ප්‍රතිපත්තීන් ස්වේච්ඡාවෙන් වෙනස් කළ හැක • ප්‍රමිතයක අවශ්‍යතාවක් මත ගිණුම්කරණ ප්‍රතිපත්ති වෙනස් කිරීමට අවශ්‍ය වූ විට
<p>මූල්‍ය ප්‍රකාශන ඉදිරිපත් කිරීමේදී වැදගත් වන දෑ</p>		<p>සංසන්දනාත්මක තොරතුරු</p>	
<p>ප්‍රමිතියකින් අවසර දීමකින් තරුණු කොට මූල්‍ය ප්‍රකාශන තුල ඉදිරිපත් කරන සෑම වටිනාකමකටම සංසන්දනාත්මක තොරතුරු (පෙර වර්ෂය) ඉදිරිපත් කළ යුතු වේ.</p>			

Sandeepa Jayasekera - JMC 7

7

<p>මූල්‍ය ප්‍රකාශන තුලින් මූල්‍ය තත්වය සහ මූල්‍ය ප්‍රගතිය සත්‍ය සහ සාධාරණ ලෙස නිරූපණය විය යුතු වේ.</p>	<p>සාධාරණ ඉදිරිපත් කිරීම</p>	<p>මූල්‍ය ප්‍රකාශන පිළියෙල කිරීම සහ ඉදිරිපත් කිරීම ගිණුම්කරණ ප්‍රමිත අනුව සිදු කළ යුතු අතර ඒ බව මූල්‍ය වාර්තා තුල හෙළිදරව් කළ යුතු වේ.</p>
<p>මූල්‍ය ප්‍රකාශන ඉදිරිපත් කිරීමේදී වැදගත් වන දෑ</p>		
<p>ගිණුම්කරණ ප්‍රමිතයකින් අවසර නොමැති විටක වත්කම්, වගකීම් හෝ ආදායම් වියදම් එකිනෙක හා හිළවී නොකළ යුතුය.</p>	<p>හිලවී කිරීම</p>	<p>එක හා සමාන, ප්‍රමාණාත්මකභාවයෙන් යුතු අයිතම එකට නිරූපණය කළ යුතුය. ප්‍රමාණාත්මක නොවන අයිතම ඒවායේ ස්වාභාවය හෝ කාර්යය මත පොදුවේ සමාන අයිතම සමඟ එකට දැක්විය යුතුය.</p>
<p>ප්‍රමාණාත්මක බව හා සමානරණය</p>		

Sandeepa Jayasekera - JMC 6

6

මූල්‍ය ප්‍රකාශන අන්තර්ගතය

මූල්‍ය ප්‍රකාශන තුළ අනිවාර්යයෙන්ම ඉදිරිපත් කළ යුතු කරුණු

- ව්‍යාපාරයේ නම
- මූල්‍ය ප්‍රකාශන අදාල වන්නේ සමාගමටද, සමූහයටද යන වග
- වාර්තාකරණ කාලපරිච්ඡේදය
- ව්‍යවහාර මුදල් ඒකකය
- මූල්‍ය ප්‍රකාශන අගයන්ගේ නිරවද්‍යතා මට්ටම (රැ., රු. දහස්, රු. මිලියන)

Sandeepa Jayasekera - JMC 8

8

මූල්‍ය තත්ත්ව ප්‍රකාශයේ මුහුණතේ ඉදිරිපත් කළ යුතු කරුණු

- දේපළ, පිරිසහ, උපකරණ
- ආයෝජන දේපළ
- අස්පාශ්‍ය වත්කම්
- මූල්‍ය වත්කම්
- ජීව විද්‍යාත්මක වත්කම්
- නොගය
- වෙළඳ ලැබිය යුතු දෑ
- වෙළඳ ගෙවිය යුතු දෑ
- ප්‍රතිපාදන
- මූල්‍ය වත්කම්
- විකිණීම සඳහා තබා තිබෙන වත්කම්
- විකිණීම සඳහා තබා තිබෙන බැරකම්
- කොටස් ප්‍රාග්ධනය සඳහා සංචිත

ප්‍රශ්න අංක 01

පොදු අරමුණු සඳහා වූ මූල්‍ය ප්‍රකාශන පිළියෙල කිරීම හා ඉදිරිපත් කිරීමේදී, අස්තීත්වයක් විසින් ශ්‍රී ලංකා ගිණුම්කරණ ප්‍රමිත අංක 01 - මූල්‍ය ප්‍රකාශන ඉදිරිපත් කිරීමේ ප්‍රමිතය ව්‍යවහාර කළ යුතු වේ.

ඔබ විසින් කළ යුතු දෑ:

(a) වත්කමක්, ජංගම වත්කමක් ලෙස වර්ගීකරණය කිරීම සඳහා වූ නිර්ණායක (criteria) **සඳහන් කරන්න.** (ලකුණු 03)

ජංගම/ජංගම නොවන වෙනස

සාමාන්‍ය මෙහෙයුම් ක්‍රියාවලිය තුළ හෝ වාර්තාකරණ දිනයේ සිට මාස 12 ක් තුළ උපලබ්ධි මත වත්කම් හෝ නිරාකරණය මත වගකීම්

ඊට වැඩි කාලයක් ගත වේ නම්

ජංගම

ජංගම නොවන

ලාභාලාභ ගිණුම සහ වෙනත් විස්තීර්ණ ආදායම් ප්‍රකාශයේ මුහුණතේ ඉදිරිපත් කළ යුතු කරුණු

- අයහාරය
- මූල්‍ය පිරිවැය
- ස්කන්ධ ක්‍රමය භාවිතා කරමින් ගිණුම්ගත කළ ආශ්‍රිත සමාගම් හෝ බද්ධ ව්‍යාපාරවල ලාභ කොටස.
- බදු වියදම
- කාලපරිච්ඡේදයේ ලාභයෙන් මවි සමාගමට සහ පාලනයට යටත් නොවන අයිතියට අදාළ කොටස කාලපරිච්ඡේදයේ මුළු විස්තීර්ණ ආදායමින් මවි සමාගමට සහ පාලනයට යටත් නොවන අයිතියට අදාළ කොටස.

ස්කන්ධය වෙනස්වීමේ ප්‍රකාශයේ මුහුණතේ ඉදිරිපත් කළ යුතු කරුණු

- කාලවිෂේෂයේ මුළු ලාභාලාභය
- කාලවිෂේෂයේ වෙනත් විස්තීරණ ආදායම්
- ලාභාංශ
- කොටස් හිකුතු
- LKAS 08 ප්‍රමිතය යටතේ වන අනිනානුයෝගී භාවිතයන් සහ අනිනානුයෝගී නැවත ව්‍යවහාරයන්

13

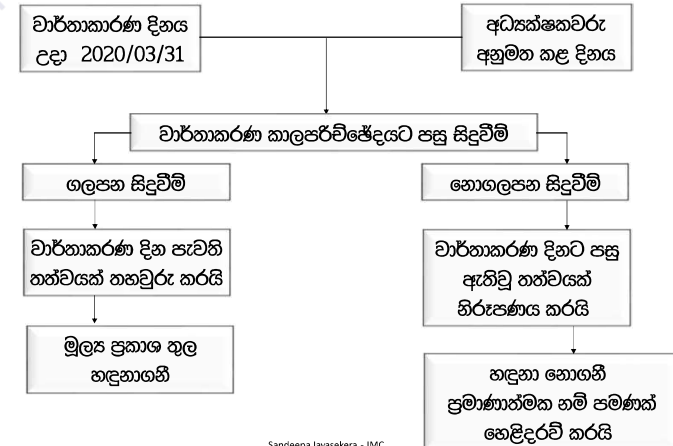
ශ්‍රී ලංකා ගිණුම්කරණ ප්‍රමිත 10 - වාර්තාකරණ කාලපරිච්ඡේදයට පසු සිදුවීම් LKAS 10 – Events after the Reporting Date

15

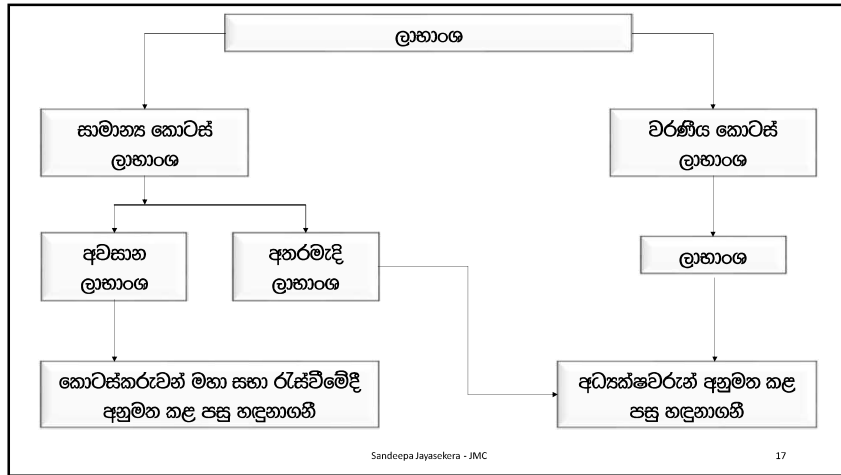
සටහන් සහ හෙළිදරව් කිරීම් තුළ ඇතුළත් වන දෑ

- ශ්‍රී ලංකා ගිණුම්කරණ ප්‍රමිත අනුකූලව මූල්‍ය ප්‍රකාශ පිළියෙල කළ බවට සටහනක්
- ගිණුම්කරණ ප්‍රතිපත්තීන්
- අනිකුත් මූල්‍ය ප්‍රකාශවල ඉදිරිපත් කළ කරුණු වලට අදාළ අතිරේක තොරතුරු
- අසම්භාව්‍ය වගකීම්
- වාර්තාකරණ කාලපරිච්ඡේදයට පසු සිදුවීම්
- මූල්‍යමය නොවන හෙළිදරව් කිරීම්
- මූල්‍ය ප්‍රකාශන පිළියෙල කිරීමේදී භාවිතා කළ මිණුම්කරණ පදනම

14

16

17

- මූල්‍ය තත්ව ප්‍රකාශන දිනය වන විට සිටි පහත ණයගැතිකරුවන් බුන්වත් වී ඇත
 - රංජිත් සමාගම 2020 පෙබරවාරි 28 දින (රු.මිලියන 10)
 - සාමා සමාගම 2020 මාර්තු 04 දින (රු.මිලියන 20)
 - මනෝ සමාගම 2020 ජනවාරි 02 දින වතුර සමාගමෙන් රු.මිලියන 1 ක් වූ භාණ්ඩ ණයට ගත් අතර 2020 මාර්තු 01 දින සිය බුන්වත්භාවය ප්‍රකාශයට පත් කරන ලදී
- 2020 ජනවාරි 02 දින වතුර සමාගම සිය හිස් වැසුම් හිඹ්පාදන අංශය වැසීමට තීරණය කළ අතර එහි වූ යන්ත්‍ර සියල්ල පෙබරවාරි මාසය තුළ විකුණා දමන ලදී. විකුණුම් අලාභය රු. මිලියන 02.
- 2020 පෙබරවාරි 02 දින අභ්‍යන්තර විගණන පරීක්ෂාවේදී වතුර සමාගමේ මුදල් අයකැම් විසින් 2019 දෙසැම්බර් මස සිදු කළ මූල්‍ය වංචාවක් හසු විය. එහි වටිනාකම රු. 500,000 කි.

19

ප්‍රශ්න 01

වතුර සමාගමේ ගිණුම් වර්ෂය 2019 දෙසැම්බර් 31 දිනෙන් අවසන් විය. මූල්‍ය වාර්තා කට්ටලය 2020 පෙබරවාරි 02 දින වන විට පිළියෙළ විය. අධ්‍යක්ෂ මණ්ඩලය 2020 මාර්තු 03 වන දින මූල්‍ය වාර්තා කට්ටලය අනුමත කළ අතර වාර්ෂික මහ සභා රැස්වීම පැවැත් වූයේ 2020 ජූනි 02 වන දිනය.

මූල්‍ය තත්ව ප්‍රකාශන දිනට පසු පහත සිදුවීම සිදු වූ අතර, ඒවා ගැලපිය යුතු ද? නොගැලපිය යුතුද? යන්න සඳහන් කරන්න.

18

4. 2020 අප්‍රේල් 29 වන දින හටගත් හදිසි ජල ගැලීමෙන් වතුර සමාගමේ රත්නපුර ගබඩාව සම්පූර්ණයෙන් විනාශ වූ අතර සිදු වූ හානිය රු. මිලියන 2කි. පහත තොරතුරු නොග අයිතම සම්බන්ධයෙන් අදාළ වේ

විකුණු දිනය	අයිතම වර්ගය	ඒකක පිරිවැය	සත්‍ය විකුණුම් මිල	සත්‍ය විකුණුම් පිරිවැය	විකුණු අයිතම ගණන
2020-01-02	X	800	1000	100	10000
2020-01-15	Y	500	550	70	20000
2020-03-04	Z	1200	1300	120	50000

20

5. වතුර සමාගම 2020 මාර්තු 01 දින තම තරඟකරුවෙකු වූ කුමාර සමාගම අත්පත් කර ගන්නා ලදී
6. වතුර සමාගමේ සේවකයෙකු සමාගමට විරුද්ධව වන්දි ඉල්ලා නඩුවක් පවරා තිබුණි. වාර්තාකරණ දිනය වන විටත් උසාවියේ විභාග වූ මෙම නඩුවේ හිත්දුව 2020 පෙබරවාරි 25 වන දින ප්‍රකාශයට පත්කළ අතර ඒ අනුව සමාගමට රු. මිලියනයක් සේවකයාට ගෙවීමට සිදු විය
7. වතුර සමාගම 2019 වර්ෂය සඳහා පහත ලාභාංශ 2020 මාර්තු 01 දින ප්‍රකාශයට පත් කරන ලදී
 - වරණීය කොටස් ලාභාංශය කොටසකට රු.1/-
 - සාමාන්‍ය කොටස් අවසන් ලාභාංශය කොටසකට රු.2/-
8. වතුර සමාගම සමාගම 2019.12.31 හි අවසන් වර්ෂය සඳහා එකතුව රු. 785,000ක වාර්ෂිකව ගෙවන හිඹ්පාදන ප්‍රසාද මුදල ගෙවීමට 2020.02.10 දින තීරණය කරන ලදී

ගිණුම්කරණ ප්‍රතිපත්ති වලට උදාහරණ

- දේපළ පිරිසහ උපකරණ පසුකාලීන මිණුම්කරණය
- තොග සූත්‍ර
- සුදුසුකම් ලබන වත්කම් මත ණය ගැනුම් පිරිවැය ප්‍රාග්ධනිත කිරීම
- ආයෝජන දේපළ පසුකාලීන මිණුම්කරණය
- අස්පෘශ්‍ය දේපළ පසුකාලීන මිණුම්කරණය
- පර්යේෂණ වියදම් ලාභාලාභ ගිණුමට කපා හැරීම

LKAS 08 - ගිණුම්කරණ ප්‍රතිපත්ති, ගිණුම්කරණ ඇස්තමේන්තු වෙනස්වීම් සහ වැරදි
 LKAS 08 - Accounting Policies, Changes in Accounting Estimates and Errors

මොකද්ද ගිණුම්කරණ ප්‍රතිපත්තියක් කියන්නේ?

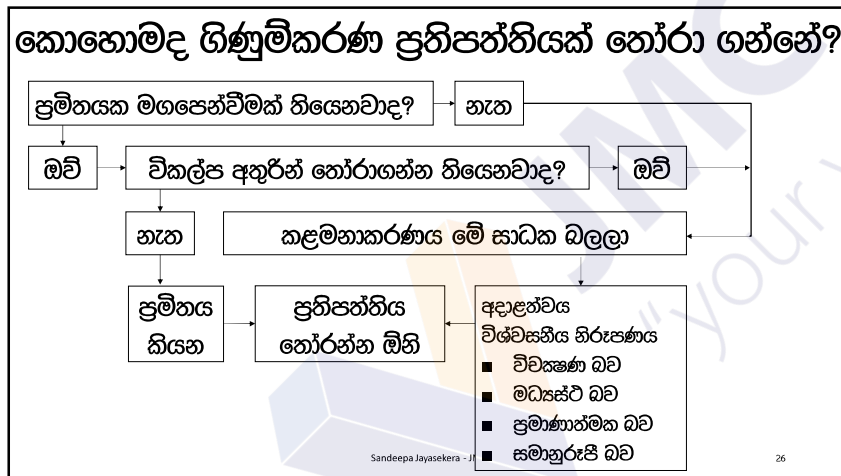

25

27

26

- ගිණුම්කරණ ඇස්තමේන්තු වලට උදාහරණ**
- ඵලදායී ජීව කාලය
 - නොග යල් පැතීම
 - ණයගැති හානිකරණ වෙන්කිරීම
 - මූල්‍ය වත්කම්, වගකීම්වල සාධාරණ අගය
 - ප්‍රතිඥාහාර බැඳීම
 - ඤාය ක්‍රමය
- Sandeepa Jayasekera - JMC 28

28

මොකද්ද ඉණුම්කරණ ඇස්තමේන්තුවක් කියන්නේ?

Sandeepa Jayasekera - JMC

29

29

ඉණුම්කරණ ඇස්තමේන්තු වෙනස්වීම්

Sandeepa Jayasekera - JMC

31

ඉණුම්කරණ ඇස්තමේන්තුවක් යනු

Sandeepa Jayasekera - JMC

30

30

ප්‍රශ්න 01

ඉහත සමාගම 2020/01/01 දින රු. 1,000,000 ක් වටිනා යන්ත්‍රයක් මිලට ගත් අතර එහි චලදායී ජීව කාලය වසර 10 ක් ලෙස ඇස්තමේන්තු කරන ලදී

යන්ත්‍ර භාවිතයෙන් ලත් අත්දැකීම් සමග 2021/01/01 දින චලදායී ජීව කාලය නැවත ඇස්තමේන්තු කර වසර 8 ක් ලෙස වෙනස් කරන ලදී

මූල්‍ය වර්ෂය 12/31න් අවසන් වන්නේ නම් 2020 වර්ෂයේ සහ 2021 වර්ෂයේ ක්ෂය ගණනය කරන්න

Sandeepa Jayasekera - JMC

32

32

පිළිතුරු 01

2020 වර්ෂයේ ක්ෂය

2021 වර්ෂයේ ක්ෂය

33

පිළිතුරු 02

2020 ප්‍රතිදාහාර වියදම

2020 ප්‍රතිදාහාර උණ වෙන්කිරීම

35

ප්‍රශ්න 02

හිකිණි සමාගම ජංගම දුරකථන අලෙවි කරයි. සෑම ජංගම දුරකථනයක් සඳහාම වසරක ප්‍රතිදාහාරයක් ලබා දී ඇත.

2020 වර්ෂයේ මුළු විකුණුම් රු. 2,500,000 ක් වූ අතර, ඉන් 2% ප්‍රතිදාහාර සඳහා වෙන් කර ඇත

විකුණුම් වලට අදාළ සත්‍ය ප්‍රතිදාහාර ගෙවීම රු. 75,000 ක් විය.

T ගිණුම් ආශ්‍රයෙන් ප්‍රතිදාහාර සඳහා ගිණුම් තබන්න (මූලය වර්ෂය 12/31 න් අවසන් වේ.)

34

පිළිතුරු 02

ප්‍රතිදාහාර වියදම

ප්‍රතිදාහාර වෙන්කිරීම

36

පිළිතුරු 02

මුදල්

37

2018 ජූලි ප්‍රශ්න අංක 07 (a)

ඔබ විසින් කළ යුතු දෑ:

ගිණුම්කරණ ප්‍රතිපත්ති, ගිණුම්කරණ ඇස්තමේන්තුවල වෙනස්වීම් සහ වැරදි පිළිබඳ වූ (LKAS 8) ප්‍රමිතිය අනුව ඉහත සඳහන් අවස්ථාව 2018 මාර්තු 31 දිනෙන් අවසන් වර්ෂය සඳහා ගිණුම්කරණයේදී සලකා බලනු ලබන ආකාරය **පැහැදිලි කරන්න.** (ලකුණු 04)

39

ප්‍රශ්න අංක 03

(a) 2018 මාර්තු 31 දිනෙන් අවසන් වර්ෂය සඳහා **සීමාසහිත SRL සමාගමේ** පහත සඳහන් තොරතුරු ලබාදී ඇත. සමාගම 2017 අප්‍රේල් 01 දින පිරිසත සහ යන්ත්‍රවල ප්‍රයෝජනවත් ආයු කාලය සමාලෝචනය කරන ලදී. එම සමාලෝචනයට අනුව පිරිසත සහ යන්ත්‍රවල ඉතිරි ප්‍රයෝජනවත් ආයු කාලය වර්ෂ 3 සිට 8 දක්වා 2017 අප්‍රේල් 01 දින සිට වෙනස් කිරීමට තීරණය කරන ලදී. 2017 අප්‍රේල් 01 දිනට පිරිසත සහ යන්ත්‍රවල පිරිවැය සහ සම්මුච්චිත ක්ෂය පිළිවෙලින් රු. 8,000,000/- ක් තුරු 3,200,000/- ක් විය.

38

මොකද්ද ගිණුම්කරණ වැරදි කියන්නේ?

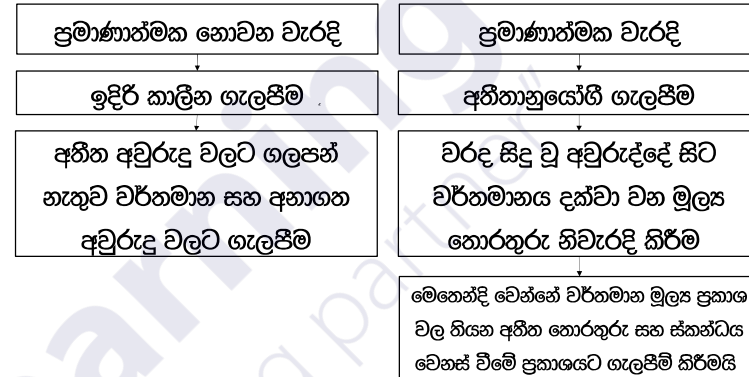
40

ගිණුම්කරණ වැරදි වලට උදාහරණ

- ගණිතමය දෝෂ
- අතපසුවීම්
- මුද්‍රණ දෝෂ
- ප්‍රතිපත්ති භාවිතා කිරීමේ දෝෂ
- වැරදි අර්ථකථන
- වංචා

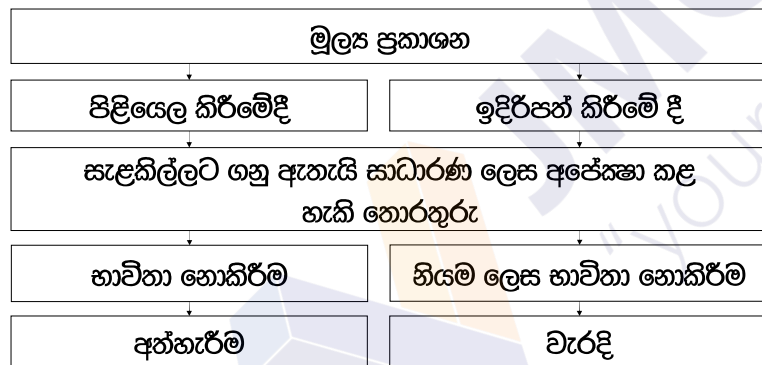
41

ගිණුම්කරණ වැරදි

43

ගිණුම්කරණ වැරදි යනු

42

ප්‍රශ්න 03

සාපේක්ෂ සමාගම විසින් විකුණන ලද නොගයක් වැරදීමකින් 2020/03/31 දිනට නොගය තුල ඇතුළත් විය. එහි වටිනාකම රු. 10,000 ක් විය. 2019/04/01 දිනට රඳවාගත් ඉපයුම් රු. 100,000 ක් සහ ප්‍රකාශිත ප්‍රාග්ධනය රු. 700,000 ක් විය. මෙම වරදින් ආදායම් බද්දට බලපෑමක් නැතැයි උපකල්පනය කරන්න. වරද නිවැරදි කිරීමට පෙර මූල්‍ය වාර්තා පහත දැක්වේ.

44

ප්‍රශ්න 03

	2020/21	2019/20
විකුණුම්	200,000	150,000
විකුණුම් පිරිවැය	(150,000)	(120,000)
බදු පෙර ලාභය	50,000	30,000
බදු	(10,000)	(5,000)
බදු පසු ලාභය	40,000	25,000

2020/2021 වර්ෂයේ මූල්‍ය වාර්තා තුළ වරද නිවැරදි කර දක්වන ආකාරය පෙන්වා දෙන්න.

45

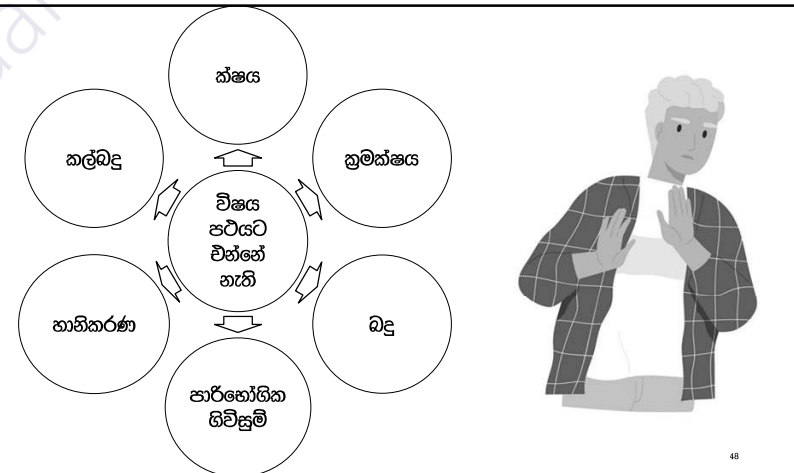
වෙන්කිරීම් තුළින් ලාභය අතිශයෝක්තියක් පෙන්වන එක වළක්වන්න LKAS 37 හඳුන්වා දුන්නා

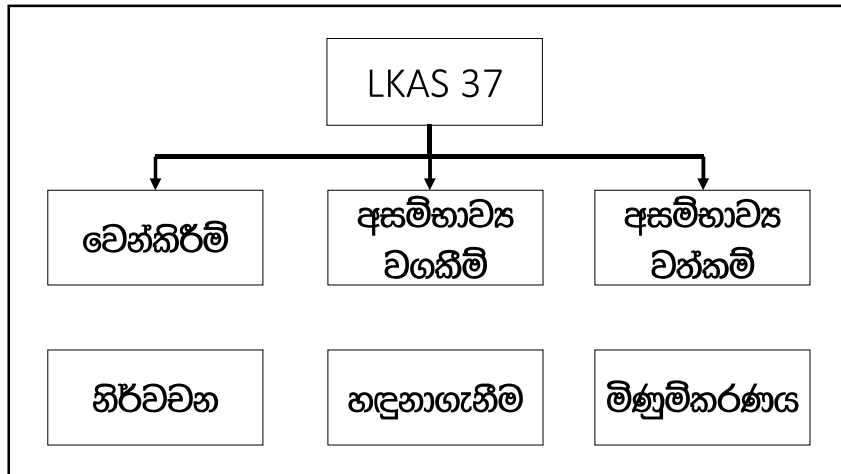
47

LKAS 37 - වෙන්කිරීම්, අසම්භාව්‍ය වගකීම් සහ අසම්භාව්‍ය වත්කම් LKAS 37 - Provisions, Contingent Liabilities and Contingent Assets

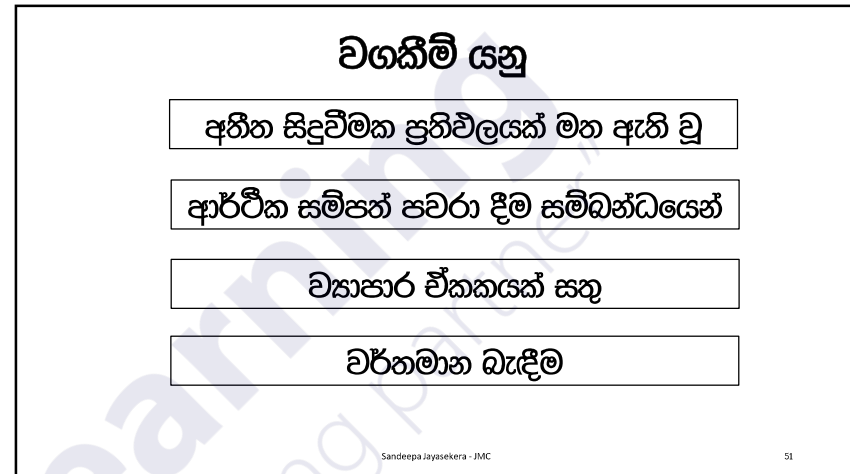
46

48

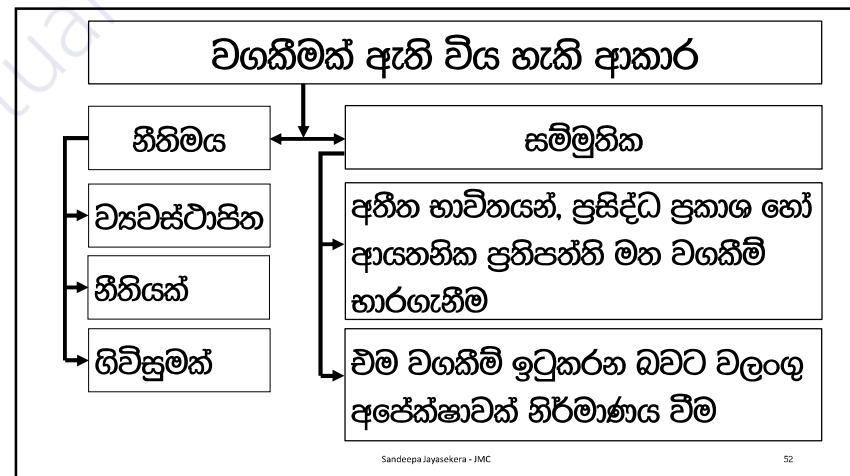
49

51

50

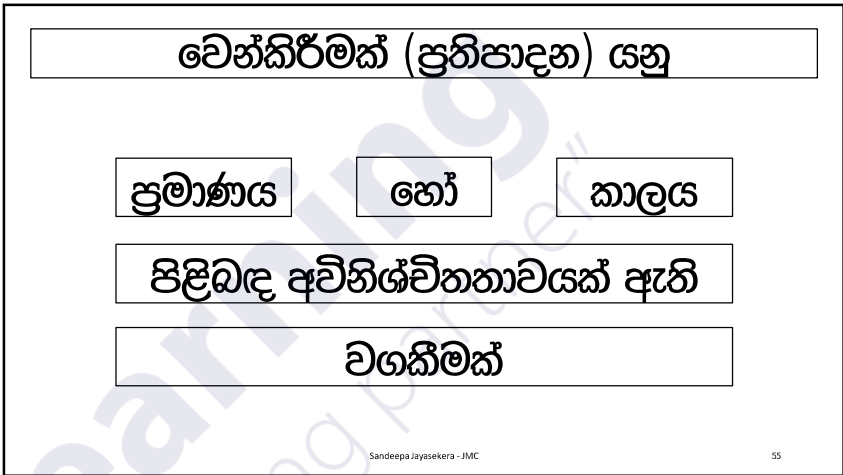
52

ප්‍රශ්න 01
පහත වගකීම් නෛතික බැඳීමේදී සම්මුතියක් බැඳීමේ දී යන්න සඳහන් කරන්න

1. බැංකු ණය	ගිවිසුමකින් ඇතිවන නිසා නෛතික බැඳීමක්
2. වෙළඳ ණයනිමියා	ගිවිසුමකින් ඇතිවන නිසා නෛතික බැඳීමක්
3. වරණීය කොටස්	ගිවිසුමකින් ඇතිවන නිසා නෛතික බැඳීමක්
4. සේවක අර්ථසාධක	පනතකින් ඇතිවන නිසා නෛතික බැඳීමක්
5. සේවක පාරිභෝගික	පනතකින් ඇතිවන නිසා නෛතික බැඳීමක්
6. ප්‍රතිඥාභාර	ප්‍රතිපත්තියකින් ඇතිවන නිසා සම්මුතියක් බැඳීමක්
7. ගෙවිය යුතු ප්‍රසාද දීමනා	අතීත භාවිතයන් හෝ ප්‍රසිද්ධ ප්‍රකාශ මත ඇතිවන නිසා සම්මුතියක් බැඳීමක්

Sandeepa Jayasekera - JMC 53

53

55

ප්‍රශ්න 01
පහත වගකීම් නෛතික බැඳීමේදී සම්මුතියක් බැඳීමේ දී යන්න සඳහන් කරන්න

8. උපචිත විදුලිය	ගිවිසුමකින් ඇතිවන නිසා නෛතික බැඳීමක්
9. ගෙවිය යුතු ගෙවල් කුළී	ගිවිසුමකින් ඇතිවන නිසා නෛතික බැඳීමක්
10. ව්‍යාපාරික අංශයක වැසීමට අධ්‍යක්ෂ මණ්ඩලය තීරණය කළ අතර ඒ බව අදාළ සේවකයන්ට දැනුම් දීම මත ඇතිවන ගෙවිය යුතු වත්දී	ප්‍රසිද්ධ ප්‍රකාශ මත ඇතිවන නිසා සම්මුතියක් බැඳීමක්

Sandeepa Jayasekera - JMC 54

54

ප්‍රශ්න 02
පහත වගකීම් වෙන්කිරීමේ දී හැක් දී යන්න සඳහන් කරන්න

විස්තරය	අවිනිශ්චිත කාලයක් තිබේද?	අවිනිශ්චිත ප්‍රමාණයක් තිබේද?	වෙන්කිරීමක් ද?
1. වෙළඳ ණයනිමියා			
2. උපචිත ජල විදුලිය			
3. සේවක පාරිභෝගික			
4. ප්‍රතිඥාභාර			
5. ගෙවිය යුතු ගොඩනැගිලි කුළී			

Sandeepa Jayasekera - JMC 56

56

වෙන්කිරීම් හඳුනාගැනීම් නිර්ණායක

1. අතීත සිදුවීමක ප්‍රතිඵලයක් ලෙස ඇති වූ වර්තමාන බැඳීමක් වීම (හෙතික හෝ සම්මුතිය)

2. බැඳීම නිරාකරණය කරද්දී ආර්ථික ප්‍රතිලාභ හා බැඳුණු සම්පත් ව්‍යාපාරයෙන් පිටතට ගලා යෑමට හැකියාවක් තිබීම

3. බැඳීමේ ප්‍රමාණය පිළිබඳ විශ්වසනීය ඇස්තමේන්තුවක් කළ හැකි වීම

විස්තරය

අතීත ගනුදෙනුවක් මත ඇති වූ වර්තමාන බැඳීමක් ද?

ආර්ථික සම්පත් බැහැරට ගලා යෑමේ සම්භාවිතාව

විශ්වසනීය ඇස්තමේන්තුව

4. අධිකරණය විසින් වරදකරු යැයි තීරණය කිරීම හිසා පාරිභෝගිකයාට ගෙවීමට ඇති වන්දිය

5. අඩාත්ස් සමාගම අලෙවි කරන ශීතකරණ මත ලබා දී ඇති ප්‍රතිඥාභාරය

6. ව්‍යාපාරයට චිරෙහිව සේවකයෙකු පැවරූ හඬුව

ප්‍රශ්න 03

පහත වෙන්කිරීම් හඳුනාගත හැකි ද හැක් ද යන්න සඳහන් කරන්න

විස්තරය	අතීත ගනුදෙනුවක් මත ඇති වූ වර්තමාන බැඳීමක් ද?	ආර්ථික සම්පත් බැහැරට ගලා යෑමේ සම්භාවිතාව	විශ්වසනීය ඇස්තමේන්තුව
1. උපචිත විදුලිය ගෙවීම්			
2. ලාභය මත ගෙවාගෙන පැමිණි ප්‍රසාද දීමනා			
3. පුටුම් වතාවට අලෙවි කෙරෙන මාස 06ක ප්‍රතිඥාභාරයක් සහිත පරිගණක			

විස්තරය

අතීත ගනුදෙනුවක් මත ඇති වූ වර්තමාන බැඳීමක් ද?

ආර්ථික සම්පත් බැහැරට ගලා යෑමේ සම්භාවිතාව

විශ්වසනීය ඇස්තමේන්තුව

7. ව්‍යාපාරයේ එක් අංශයක් වසා දැමීමට අධ්‍යක්ෂ මණ්ඩලය තීරණය කළද එය තවමත් සේවකයන්ට දැනුම් දී නැත

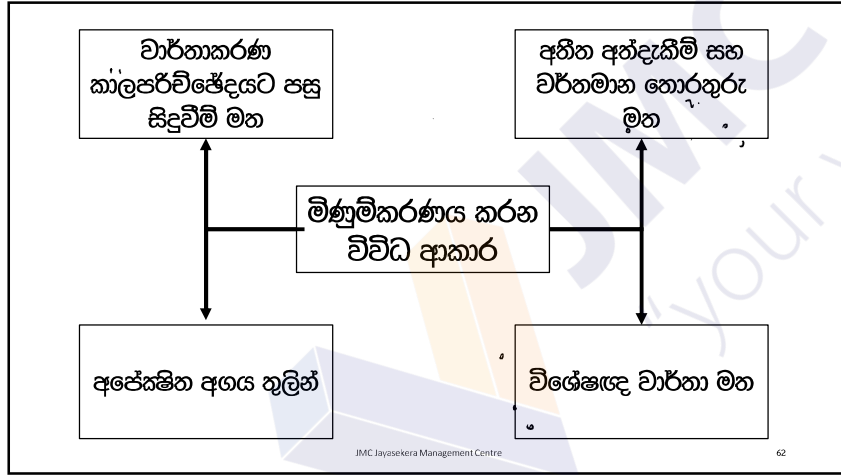
8. ව්‍යාපාරයේ එක් අංශයක් වසා දැමීමට අධ්‍යක්ෂ මණ්ඩලය තීරණය කළ අතර එය සේවකයන්ට දැනුම් දී ඇත

61

ප්‍රශ්න 05
 සසිඳ ව්‍යාපාරයේ මූල්‍ය වර්ෂය මාර්තු 31 න් අවසන් වේ. මාර්තු මාසය සඳහා වන විදුලි බිල රු. 15,000 ක් බව අප්‍රේල් 05 දැනගත් අතර එදිනම එය ගෙවා දමන ලදී. මාර්තු මස විදුලි බිලේ ද්විත්ව සටහන දක්වන්න

63

62

ප්‍රශ්න 06
 ශ්‍රී ලංකා සමාගම අලෙවිකරණ සැම Huawei ජංගම දුරකථනයක් සඳහාම වසරක ප්‍රතිඥාභාරයක් ලබා දේ. සමාගමේ පසුගිය අත්දැකීම් අනුව සියළු විකුණුම් වලින් 8%ක ප්‍රමාණයක් ප්‍රතිඥාභාර ඉල්ලීම් කර ඇත. ඒ සියළු අවස්ථා වලදී ජංගම දුරකථනයේ වටිනාකමින් හරි අඩකට ආසන්න වියදමක් දරා ඇත. වසර සඳහා මුළු Huawei ජංගම දුරකථන විකුණුම් වටිනාකම රු. මිලියන 5 ක් වේ. එමෙන්ම ඔවුන් විකුණන Nokia ජංගම දුරකථනයේ තාක්ෂණික ගැටළුවක් හේතුවෙන්, මුළු විකුණුම් වලින් 25%ක් සඳහා සම්පූර්ණ වියදම ප්‍රතිපූරණය කිරීමට සිදු වේ යැයි අපේක්ෂිතය. Nokia ජංගම දුරකථන මුළු විකුණුම් රු. මිලියන 4 කි. ප්‍රතිඥාභාර වෙන්කිරීම කොපමණද?

64

ප්‍රශ්න 07

ලකී සමාගම සිය නවතම ගොඩනැගිල්ල ඉදිකරමින් සිටී. ඔවුන්ගේ මූල්‍ය වර්ෂය මාර්තු 31 න් අවසන් වේ. මාර්තු 31 දිනට කොන්ත්‍රාත්කරුට ගෙවීමට ඇති බැඳීම තීරණය කරන්නේ ගොඩනැගිල්ලේ සම්පූර්ණ වී ඇති ප්‍රමාණය පදනම් කරගෙන වේ. මේ සඳහා ඉංජිනේරුවෙකුගේ සහය ගැනීමට තීරණය විය. ඉංජිනේරුවා විසින් මේ වන විට 50% ක වැඩ අවසන් බවත් එහි රු. මිලියන 7 ක වටිනාකමක් ඇති බවටත් තක්සේරු කරන ලදී. මේ වන විට කොන්ත්‍රාත්කරුට රු. මිලියන 3 ක් ගෙවා ඇත. කොන්ත්‍රාත්කරුට ගෙවිය යුතු බැඳීම කොපමණද?

ප්‍රශ්න 08

ශාන්ත සමාගම 06 මාසික ප්‍රතිඥාභාරයක් සහිත ඔර්ලෝසු විකුණයි.

20X1 වර්ෂයේ ඔවුන් විකුණූ සියළු ඔර්ලෝසුවල සුළු දෝෂයක් තිබුණාත් අළුත්වැඩියා වියදම රු. මිලියන 1 ක් වේ.

සුළු දෝෂ තිබීමට ඇති සම්භාවිතාවය 20% කි.

විකුණූ සියළු ඔර්ලෝසුවල විශාල දෝෂ තිබුණහොත් අළුත්වැඩියා වියදම රු. මිලියන 4 ක් වේ. විශාල දෝෂ තිබීමට ඇති සම්භාවිතාවය 5% කි.

කිසිදු දෝෂයක් නොතිබීමට ඇති සම්භාවිතාවය 75% කි.

ප්‍රතිඥාභාර බැඳීමේ අපේක්ෂිත අගය ගණනය කරන්න.

අපේක්ෂිත අගය

- විශාල ප්‍රමාණයක අයිතම ඇති විට මෙම ක්‍රමය භාවිතා කරයි
- අතීත අත්දැකීම් සහ වර්තමාන තොරතුරු තුළින් විය හැකි තත්ත්වයන් අනුමාන කිරීම සහ සම්භාවිතාවයන් තීරණය කිරීම මෙහිදී සිදු වේ.
- එම සම්භාවිතයන් මත බර තැබූ අගයේ එකතුව ගනී

අපේක්ෂිත අගය = එකතුව

අසම්භාව්‍ය වගකීම්

ආයතනයට විරුද්ධව ඇති තවමත් විභාග වෙමින් පවතින නඩු

ඉන්දු සමාගම යෝගට් නිෂ්පාදන ව්‍යාපාරයක නියැලී සිටී. ඔවුන් විසින් අලෙවි කල යෝගට් විෂ වීමකින් පාරිභෝගිකයෙකුට අසාත්මිකතාවයක් ඇති විය. මේ පිළිබඳව රු. මිලියන 2 ක වන්දි ඉල්ලා ආයතනයට විරුද්ධව නඩුවක් පවරා ඇත. නඩුව තවමත් අධිකරණයේ පවතී.

තවමත් නඩුව අවසන් නැති නිසා ඉන්දු සමාගමට වන්දිය ගෙවන්නට වගකීමක් නැත.

නඩුව ඉදිරියට යන ආකාරය අනුව වරදකරු වීමට හෝ නොවීමට ඉඩ ඇත. නඩුවේ කටයුතු සිදුවන ආකාරය ඉන්දු සමාගමේ පාලනයෙන් තොර වේ. එසේ නම් මෙය වර්තමාන බැඳීමක් නොව ඇති විය හැකි බැඳීමකි.

විශ්වසනීයව මැනිය නොහැකි වෙන්කිරීම

නිසාකෝ සමාගම පළමු වරට ජංගම දුරකථන අලෙවි කිරීම ආරම්භ කරන ලදී. විකුණන සෑම ජංගම දුරකථනයකටම මාස 6 ක ප්‍රතිද්‍රෝහාරයක් ලබා දී ඇත. නිසාකෝ සමාගමේ ප්‍රතිද්‍රෝහාර බැඳීම කොපමණ වේ දැයි විශ්වසනීයව මැනීමට නොහැකි වේ.

අනාගත ආර්ථික ප්‍රතිලාභ පිටතට ගලායාම අවිනිශ්චිත වීම

ජාතික සමාගම සිය ආයතනයට උපදෙස් සපයන විශේෂඥයකු හට උපයන ලාභයෙන් 10% ගෙවීමට එකඟ විය. කෙසේ වෙතත් මෙහෙයුම් වියදම් ඉහළ යාම මත ආයතනය අලාභ ලබමින් පවතී. මේ නිසා විශේෂඥයාට ගෙවීමට සිදුවේද? නැත්ද? යන්න අවිනිශ්චිත වේ.

බැරකු ණයකට වී ඇති ඇපවීම

සුනිල් විසින් කමල් ලබාගත් රු. මිලියනයේ ණය මුදලට ඇපකරුවෙකු ලෙස අත්සන් තබා ඇත.

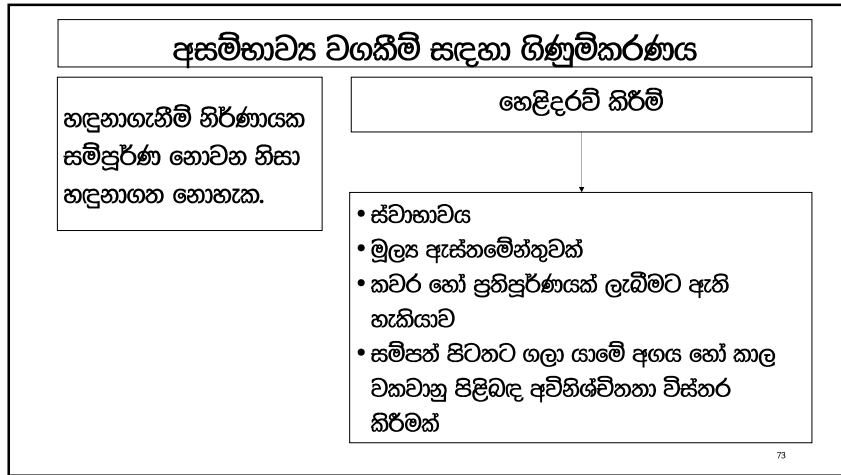
කමල් ගත් ණය මුදල් නිසා සුනිල්ට වර්තමාන බැඳීමක් ඇතිවන්නේ නැත. ඒත් කමල් ණය ගෙවන්නේ නැතිව පැහැර හැරියහොත් සුනිල්ට එම ණය වගකීම භාරවිය හැකිය.

කමල් ණය ගෙවීමට හෝ නොගෙවීමට ඉඩ ඇත. එය සුනිල්ගේ පාලනයෙන් තොර වේ.

එසේ නම් මෙය වර්තමාන බැඳීමක් නොව ඇති විය හැකි බැඳීමකි.

අසම්භාව්‍ය වගකීමක් කියන්නේ

73

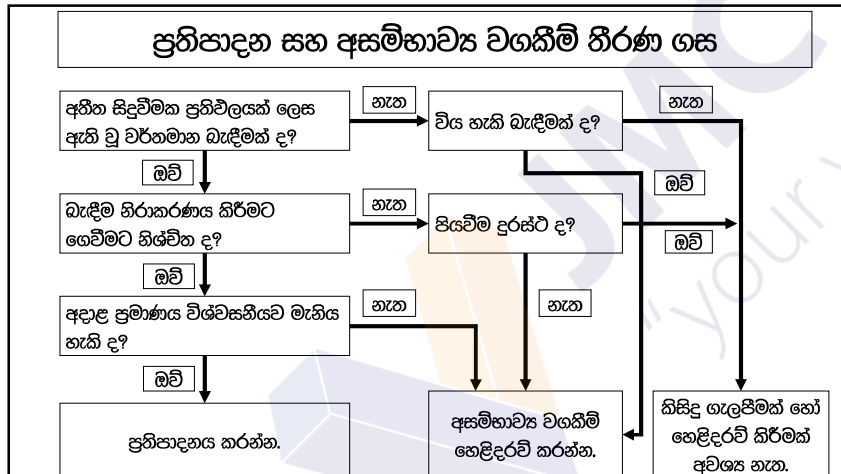
ප්‍රශ්න අංක 08

(b) 2018 මාර්තු 31න් අවසන් වර්ෂය සඳහා XYZ සමාගමේ පහත තොරතුරු ලබාදී ඇත.

(1) අස්තිත්වය වගකීම් සහතිකයක් සහිතව භාණ්ඩ විකුණා ලබයි. එම වගකීම් සහතිකය මඟින් භාණ්ඩ මිලදී ගෙන පළමුවන මාස හය ඇතුළත සිදුවන නිෂ්පාදන දෝෂ වෙනුවෙන් සිදු කරනු ලබන හානි කිරීම් සඳහා දරනු ලබන පිරිවැය ආවරණය කරනු ලබයි. අස්තිත්වයේ අතිරේක අත්දැකීම් අනුව විකුණුම්වලින් 2% ක ප්‍රමාණයක් වගකීම් සහතික මත හානි කිරීම් ලෙස දැරීමට සිදුවන අතර, 2018 මාර්තු 31 දිනේ අවසන් වර්ෂය සඳහා රු. මිලියන 30 ක විකුණුම් වාර්තාගත වී ඇත. වර්ෂය පුරා විකුණුම් සමාන ලෙස සිදු වී ඇති බව උපකල්පනය කරන්න.

75

75

74

ප්‍රශ්න අංක 08

(2) 2015/16 තක්සේරු වර්ෂයට අදාළව දැරූ වියදම්වල ඉඩ හොදුන් කොටසක් සම්බන්ධයෙන් දේශීය ආදායම් දෙපාර්තමේන්තුව රු. මිලියන 2.5 ක ආදායම් බදු තක්සේරුවක් එවා තිබුණි. පිළිතුරු ලිපි කිහිපයක් සහ වියදමට සම්බන්ධ ලියකියවිලි යැවීමෙන් පසු අවසන් ඇස්තමේන්තුවල ලෙස රු. මිලියන 2 ක් බදු අභියාචනා කොමිෂන් සභාව විසින් 2018 මාර්තු 30 දින නියම කරන ලදී. මෙය මූල්‍ය ප්‍රකාශන තුළ ඇතුළත් කර නොතිබුණි.

76

76

ප්‍රශ්න අංක 08

(3) 2018 මාර්තු 25 සේවකයෙකු විසින් කරන ලද වංචාවකට සමාගම විසින් එම සේවකයා සේවයෙන් පහකරන ලද අතර, සේවකයා එකී සිද්ධියට, සමාගමට වරෙන්ඩ් නඩුවක් පවරා ඇත. 2018 මාර්තු 31 දිනෙන් අවසන් වර්ෂය සඳහා මූල්‍ය ප්‍රකාශන හිකුත් කිරීමට අනුමත කළ දිනය දක්වා සමාගමේ නීතිඥයන්ගේ උපදේශය වූයේ මෙකී සිද්ධියට අදාළව සමාගම වෙත වගකීමක් ඇතිවීමේ හැකියාවක් නොමැති බවයි.

ඔබ විසින් කළ යුතු දෑ:

LKAS 37 - ප්‍රතිපාදන, අසම්භව්‍ය වගකීම්, සහ අසම්භව්‍ය වත්කම් ප්‍රමිතයට අනුව 2018 මාර්තු 31 දිනෙන් අවසන් වර්ෂයට අදාළ මූල්‍ය ප්‍රකාශන තුළ ඉහත සඳහන් එක් එක් අවස්ථාව හඳුනාගත යුතු ආකාරය පැහැදිලි කරන්න. (ලකුණු 06)

ආයතනය විසින් වන්දි ඉල්ලා පවරා ඇති නඩුවක්

සසිරි සමාගමේ කීර්තිනාමයට හානි වන ලෙස ලලිතා සමාගම කටයුතු කිරීම සම්බන්ධයෙන් වන්දි ඉල්ලා නඩුවක් ගොනුකර ඇත. නඩුව තවමත් අධිකරණයේ විභාග වෙමින් පවතී.

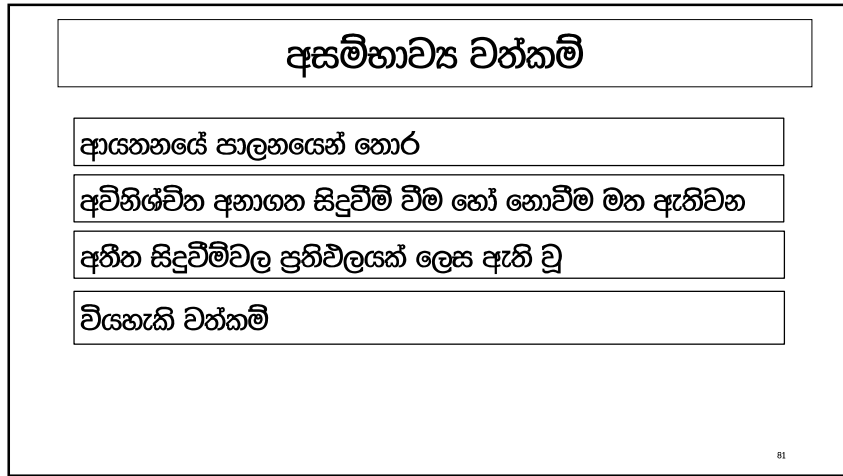
වන්දි ලැබීම හෝ නොලැබීම තීරණය වන්නේ අධිකරණයේ කටයුතු සිදුවන ආකාරයට වන අතර එය සසිරි සමාගමේ පාලනයෙන් තොර වේ. එමහිසා වන්දිය ඇති විය හැකි වත්කමකි.

අසම්භව්‍ය වත්කම්

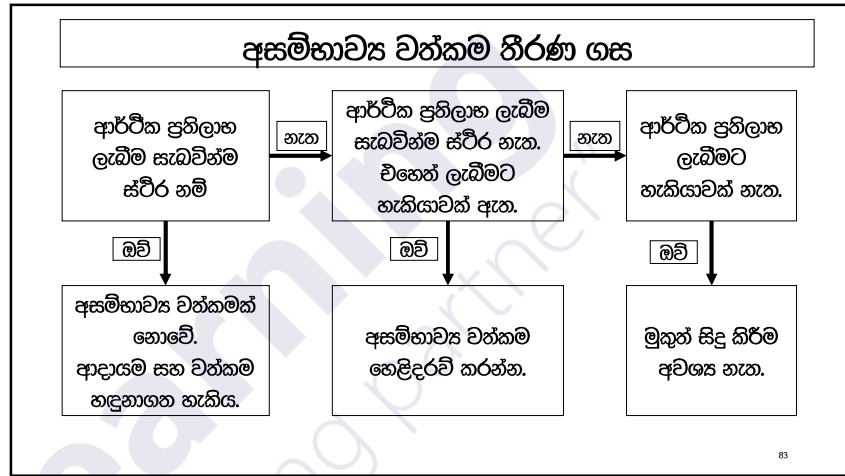
ස්වාධීන විශේෂඥ වාර්තාවක් මත තීරණය වන ප්‍රතිඥාභාර

ශාලිත සමාගම ඉදිකිරීම් කටයුතු සිදු කරයි. ඔවුන් සිදු කළ ඉදිකිරීමක පුපුරායෑම් කිහිපයක් ඇති වී තිබේ. ශාලිත සමාගමේ අදහස මෙයට හේතුව ඔවුන් යෙදූ කොන්ක්‍රීට් මිශ්‍රණයේ තිබූ අඩු ගුණත්වය බවයි. ඒ වෙනුවෙන් ඔවුන් කොන්ක්‍රීට් මිශ්‍රණය සැපයූ ආයතනයේ සැපයුම්කරුගේ ප්‍රතිඥාභාරය ඉල්ලා ඇත. එහෙත් සැපයුම්කරු එම ප්‍රතිඥාභාර ගෙවීම ස්වාධීන විශේෂඥයෙකුගේ වාර්තාවක් අනුව සිදු කරන බව පවසා ඇත.

ප්‍රතිඥාභාරය ලැබීම හෝ නොලැබීම තීරණය වන්නේ ස්වාධීන විශේෂඥයාගේ වාර්තාව මත වේ. එම වාර්තාව ආයතනයේ පාලනයෙන් තොර වේ. එමහිසා ප්‍රතිඥාභාරය ඇති විය හැකි වත්කමකි.

81

83

82

LKAS 16 - දේපල, පිරිසහ හා උපකරණ

LKAS 16 - Property, Plant and Equipment

Sandeepa Jayasekera - JMC

84

84

දේපල, පිරිසත හා උපකරණ වලට උදාහරණ

- ඉඩම්
- ගොඩනැගිලි
- යන්ත්‍ර සූත්‍ර
- පරිගණක
- උපකරණ
- වාහන

85

වසරකට වැඩි ජීව කාලයක් ඇති

නිෂ්පාදන කටයුතු සඳහා

කුලියට දීම සඳහා

පරිපාලන කටයුතු සඳහා

තබා තිබෙන ස්පෘශ්‍ය වත්කම්

87

මොකද්ද දේපල, පිරිසත හා උපකරණ කියන්නේ?

Sandeepa Jayasekera - JMC

86

දේපල, පිරිසත හා උපකරණ කොයි වෙලේද සොත් වලට ගන්නේ? (හඳුනාගැනීම)

Sandeepa Jayasekera - JMC

88

පහත නිර්ණායක සම්පූර්ණ වූ පසු

- අනාගත ආර්ථික ප්‍රතිලාභ ව්‍යාපාරයට ගලා වීම.
- පිරිවැය විශ්වසනීයව මැනිය හැකි වීම.

89

ප්‍රමාණාත්මක පරීක්ෂා වියදම්

91

සෞඛ්‍ය, ආරක්ෂාව සහ පරිසරය රැක ගැනීමට ඇති උපකරණ

90

දේපල, පිරිසත හා උපකරණ මුලින්ම ගන්න ඕනි වටිනාකම මොකද්ද? (මුලික මිණුම්කරණය)

92

පිරිවැයට	
පිරිවැය තුළ ඇතුළත් විය හැකි දේ	
+ ගැණුම් පිරිවැය	XXX
(-) වෙළඳ වට්ටම්	(X)
(-) ප්‍රතිදාන (සටහන් 01)	(X)
+ නැවත අයකර ගත නොහැකි බදු (කීරු බදු, කෙස් බදු, රේගු බදු, වරාය අධිකාරී බද්ද)	X
+ වත්කම වර්තමාන ස්ථානයට සහ තත්ත්වයට ගෙන ඒමට දරන ලද සෘජු වියදම්	X

93

පිරිවැය තුළ ඇතුළත් නොවිය යුතු දෑ	සටහන 01 - ප්‍රතිදාන
<ul style="list-style-type: none"> • සේවක පුහුණුව • පරිපාලන පොදුකාර්ය • අලෙවිකරණ පොදුකාර්ය • නව පරිශ්‍රයක් විවෘත කිරීමේ වියදම • නව නිෂ්පාදන හඳුන්වාදීමේ පිරිවැය • ස්ථානය වෙතස් කිරීමේ වියදම • නැවත අයකරගත හැකි බදු (VAT, NBT) • ආරම්භක මෙහෙයුම් අලාභ • පසුකාලීන වියදම් 	<p>ගණුදෙණුකරුවෙකු, සැපයුම්කරුවෙකු, රජයේ වෙනත් පාර්ශවයන් වෙතින් ලැබෙන, වියදම් ප්‍රතිපූර්ණය.</p>

95

වත්කම වර්තමාන ස්ථානයට සහ තත්ත්වයට ගෙන ඒමට දරන ලද සෘජු වියදම්
<ul style="list-style-type: none"> • ප්‍රවාහන වියදම් • නැසිරවීමේ වියදම් • නිශ්කාශණ වියදම් • පරීක්ෂණ වාරයේ ශුද්ධ වියදම් (සාම්පල විකුණුම් ආදායම හිලවි කළ පසු) • පරිශ්‍රය සූදානම් කිරීමේ වියදම • ස්ථානය කිරීමේ වියදම • එකලස් කිරීමේ වියදම • ස්ථානය කිරීමට යොදාගත් වෘත්තිකයන්ගේ ගාස්තුව • වත්කම් අත්පත් කර ගැනීම හෝ නිර්මාණය කිරීමට සෘජුව දායක වූ සේවක වියදම • සුදුසුකම් ලබන වත්කමක ණය ගැණුම් පිරිවැය • ඉවත් කිරීම හෝ විසුරුවා හැරීමට අනාගතයේ දැරීමට සිදුවන වියදමේ වර්තමාන අගය (සටහන් 02)

94

සටහන 02				
<p>යම් වත්කමක් ප්‍රයෝජනයට ගැනීමෙන් පසු ඉවත් කිරීමට නෛතික හෝ සම්මුතික බැඳීමක් තිබිය හැක. අනාගතයේ එසේ ඉවත් කිරීමට යන වියදමේ වර්තමාන අගය වත්කමට ප්‍රාග්ධනික කර වගකීමක් හඳුනාගත යුතුය.</p> <p>උදාහරණ:</p> <p>රථවාහන නිෂ්පාදනයන් වසර 5 කට පසු ගලවා ඉවත් කල යුතු යැයි රජය තීරණය කර ඇත. මේ සඳහා රු. 500,000 ක් වැය වේ. එහි වර්තමාන අගය රු. 300,000 ක් වේ.</p> <table style="width: 100%;"> <tr> <td>නිෂ්පාදනාගාරය තර</td> <td style="text-align: right;">300,000</td> </tr> <tr> <td>ඉවත්කිරීමේ ප්‍රතිපාදනය</td> <td style="text-align: right;">බැර 300,000</td> </tr> </table>	නිෂ්පාදනාගාරය තර	300,000	ඉවත්කිරීමේ ප්‍රතිපාදනය	බැර 300,000
නිෂ්පාදනාගාරය තර	300,000			
ඉවත්කිරීමේ ප්‍රතිපාදනය	බැර 300,000			

96

ප්‍රශ්න අංක 01

හිඛිණි සමාගම ඇමරිකාවෙන් යන්ත්‍රයක් ගෙවත්වන ලදී. පහත තොරතුරු එයට අදාළ වේ.
 මිලදී ගැනුම් පිරිවැය \$1,000,000 (\$ 1 = රු. 200)
 වෙළඳ වට්ටම 10%
 වරාය අධිකාරී බද්ද 2% (ගැනුම් පිරිවැයෙන් වට්ටම අඩු කළ පසු අගය මත)
 VAT බදු 15% (ගැනුම් පිරිවැයෙන් වට්ටම අඩු කළ පසු අගය මත)
 හිඛිණි සමාගම සහ රජය අතර ඇති කරගත් එකඟතාවයක් මත රජය විසින් \$100,000 ප්‍රතිදානයක් ලබා දී ඇත.
 හිශ්කාඝණ ගාස්තුව රු. 300,000
 හැසිරවීම් ගාස්තුව රු. 200,000

සුන්බුන් වටිනාකම කියන්නේ මොකද්ද?

විලදායී ජීවකාලය අවසානයේ වත්කම් ඉවත් කිරීමේ

වටිනාකම

පිරිවැය

බොහෝවිට සුන්බුන් අගය ප්‍රමාණාත්මක නැත. එවිට සුන්බුන් අගය 0 කියා ගණන් ගනී.

සුන්බුන් අගය >> වත්කමේ පිරිවැය => ක්ෂය කරන්නේ නැත

ප්‍රශ්න අංක 01

ප්‍රවාහන ගාස්තුව රු. 180,000
 පරිශ්‍රය සකස් කිරීමේ ගාස්තුව රු. 900,000
 සැපයුම්කරුවන්ගේ සේගයනාවය පරීක්ෂා කිරීමට ගිය වියදම රු. 50,000
 සේවක පුහුණුව රු. 45,000
 යන්ත්‍රය සවි කිරීමට ගත් ඉංජිනේරුවන්ට ගිය වියදම රු. 100,000
 පළමු අත්හදා බැලීමේ පරීක්ෂාවට ගිය වියදම රු. 400,000
 අත්හදා බැලීම් වටයේ හිඹ්පාදිත අලෙවි ආදායම රු. 50,000
 ආරම්භක මෙහෙයුම් අලාභය රු. 100,000
 පරිපාලන පොදු කාර්යය රු. 50,000
 නව හිඹ්පාදිතය හඳුන්වාදීමේ වියදම රු. 200,000
ප්‍රාග්ධනික කළ යුතු යන්ත්‍රයේ මූලික පිරිවැය ගණනය කරන්න.

ක්ෂය කළ හැකි අගය කියන්නේ මොකද්ද?

වත්කමේ ක්ෂය කිරීමට ඉතිරිව ඇති අගයයි
 වත්කම අත්පත් කරගන්නා ගමන්ම ක්ෂය කළ හැකි අගය වෙන්නේ

පිරිවැය

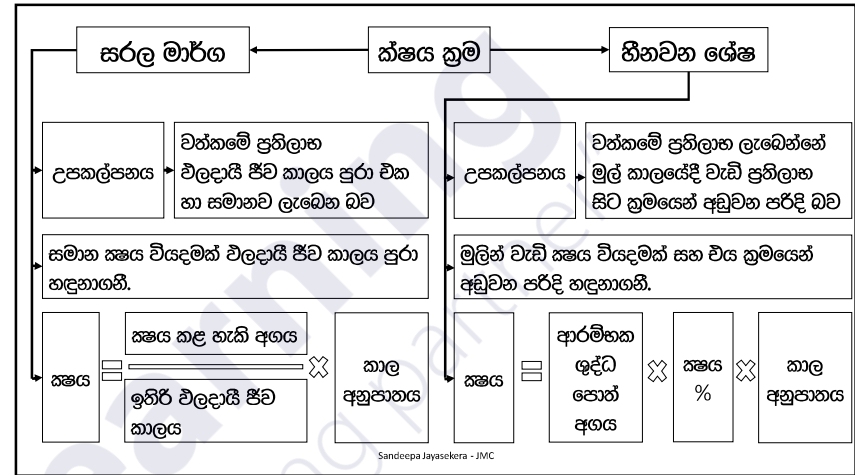

සුන්බුන් අගය

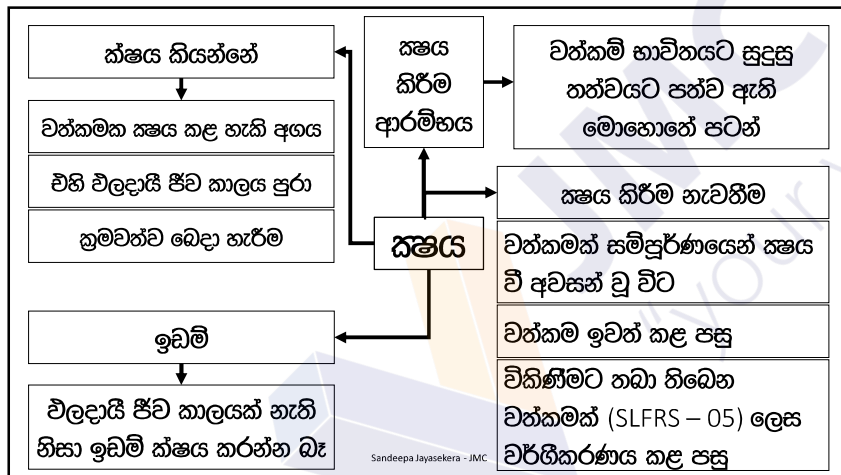
වත්කම ක්ෂය වෙන්න වෙන්න, තව වියදම් ප්‍රාග්ධනික වෙන්න වෙන්න, ප්‍රතසාගණනය වෙන්න වෙන්න, ක්ෂය කළ හැකි අගය වෙතස් වෙනවා

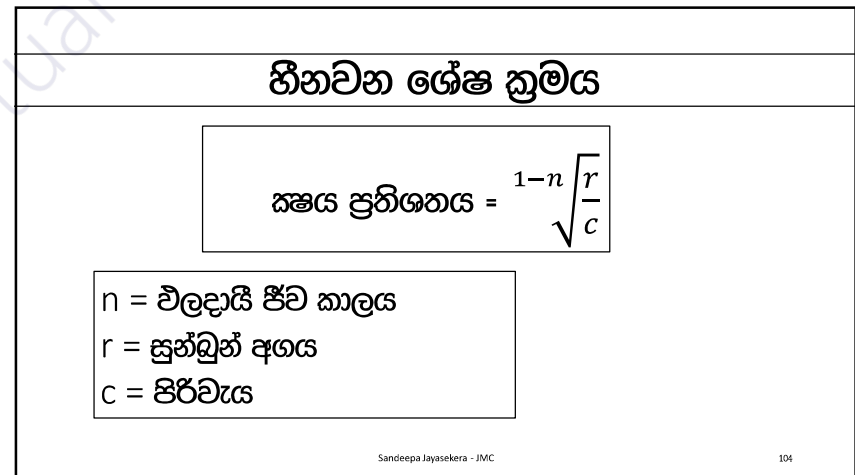
101

103

102

104

හිඡ්පාදන ඒකක ක්‍රමය

හිඡ්පාදන ඒකක ප්‍රමාණයට අනුපාතිකව ඝණය හඳුනාගනී.

ඝණය

=

ඝණය කළ හැකි අගය
 අපේක්ෂිත මුළු ධාරිතාව

×

හිඡ්පාදනය
 කළ ඒකක
 ගණන

Sandeepa Jayasekera - JMC 105

105

ප්‍රශ්න අංක 02

3. පහත වගුව පුරවන්න

වර්ෂය	පිරිවැය	ඝණය	සමුච්චිත ඝණය	ශුද්ධ පොත් අගය
1				
2				

Sandeepa Jayasekera - JMC 107

107

ප්‍රශ්න අංක 02

ඉහත සමාගම රු. මිලියන 10 ක් වන යන්ත්‍රයක් මිලදී ගත් අතර එහි සුන්ඹුන් අගය රු. මිලියන 2 කි. චලදායී ජීව කාලය වසර 2 කි. යන්ත්‍රය සරල මාර්ග ක්‍රමයට ඝණය කරයි නම්

1. වාර්ෂික ඝණය ගණනය කරන්න
2. ඝණය අනුපාතය ගණනය කරන්න

Sandeepa Jayasekera - JMC 106

106

ප්‍රශ්න අංක 03

ඉහත ප්‍රශ්න අංක 02 තොරතුරුවල මෙම ක්‍රමය හිතවන ශේෂ ක්‍රමය බව උපකල්පනය කරන්න.

1. ඝණය අනුපාතය ගණනය කරන්න
2. පහත වගුව පුරවන්න

වර්ෂය	පිරිවැය	ඝණය	සමුච්චිත ඝණය	ශුද්ධ පොත් අගය
1				
2				

Sandeepa Jayasekera - JMC 108

108

ප්‍රශ්න අංක 04

ප්‍රශ්න අංක 02 තොරතුරුවල ක්‍ෂය ක්‍රමය නිෂ්පාදන ඒකක ක්‍රමය බව උපකල්පනය කරන්න. යන්ත්‍රයේ මුළු නිෂ්පාදන ධාරිතාවය ඒකක 8,000 ක් වූ අතර ප්‍රථම වර්ෂයේ ඒකක 2,500 ක් සහ දෙවන වර්ෂයේ ඒකක 5,500 ක් නිපදවන ලදී

1. පළමු සහ දෙවන වර්ෂයේ ක්‍ෂය ගණනය කරන්න

වත්කමක් වෙනුවෙන් දරණ පසුකාලීන වියදම්

- අළුත්වැඩියා
- යාවත්කාලීන කිරීම්
- නඩත්තු
- අමතර කොටස් මාරු කිරීම්
- නව චිකිත්‍ය කිරීම්

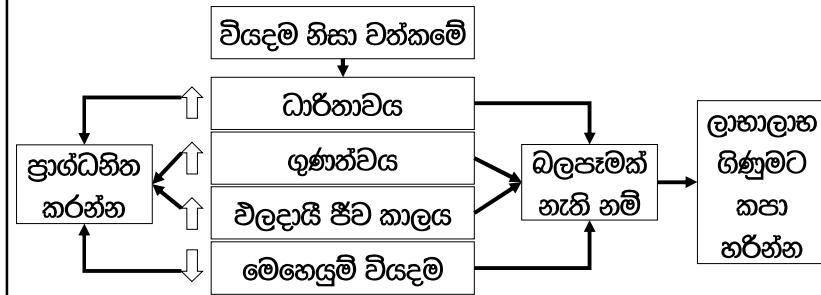

ප්‍රශ්න අංක 04

2. පහත වගුව පුරවන්න

වර්ෂය	පිරිවැය	ක්‍ෂය	සමුච්චිත ක්‍ෂය	ශුද්ධ පොත් අගය
1				
2				

වත්කමක් වෙනුවෙන් දරණ පසුකාලීන වියදම් ගිණුම්ගත කරන්නේ කොහොමද?

ප්‍රශ්න අංක 06

ගාන් සමාගම රු. මිලියන 20 ක් වූ යන්ත්‍රයක් 2019/01/01 දින මිලදී ගත් අතර එහි සුන්ඬුන් අගයක් නොමැති අතර ඵලදායී ජීව කාලය වසර 05 කී

යන්ත්‍ර හඬත්තු වියදම් ලෙස 2019 සහ 2020 වර්ෂයක් තුළ පිළිවෙලින් රු. මිලියන 1 ක් සහ රු. මිලියන 1.5 ක් වියදම් කරන ලදී

2020/01/01 දින යන්ත්‍රයේ නිෂ්පාදන ධාරිතාවය වැඩි කිරීමට රු. මිලියන 4 ක් වැය කරන ලදී. ඉතිරි ඵලදායී ජීව කාලයට බලපෑමක් නැත. මූල්‍ය වර්ෂය 12/31 න් අවසන් වේ.

113

පසුකාලීන මිණුම්කරණය

මූලික මිණුම්කරණයෙන් පසු සෑම වාර්තාකරණ කාලපරිච්ඡේදයක් අවසානයේදීම දේපල, පිරිසහ, උපකරණ පසුකාලීන මිණුම්කරණයක් කළ යුතු වේ.

115

ප්‍රශ්න අංක 06

1. හඬත්තු වියදම සඳහා ගිණුම්කරණය කළ යුතු ආකාරය පැහැදිලි කරන්න.
2. 2019 වර්ෂයේ ණය ගණනය කරන්න.
3. 2020/01/01 දින කල රු. මිලියන 4 ක වියදම ප්‍රාග්ධනික කළ හැකිද? පැහැදිලි කරන්න.
4. 2020 වර්ෂයේ ණය ගණනය කරන්න

114

පිරිවැය ආකෘතිය

මෙහිදී මූලික පිරිවැය හා පසුකාලීන ප්‍රාග්ධනික වියදම් තුලින් ණය සහ හානිකරණ අලාභ අඩු වීමක් සිදු වේ. ඓතිහාසික පිරිවැය සංකල්පය අනුව මෙය නිර්මාණය වී ඇත.

පිරිවැය (මූලික + පසුකාලීන ප්‍රාග්ධනික වියදම්)	XX
(-) සමුච්චිත ණය	(XX)
(-) සමුච්චිත හානිකරණ අලාභ (LKAS 36 දී කතා කෙරේ)	(XX)
ශුද්ධ පොත් අගය	XX

116

ප්‍රශ්න අංක 07

යුරේනි සමාගම 2019/04/01 රු. මිලියන 5 කට මෝටර් රථයක් මිලදී ගන්නා ලදී. එහි ඵලදායී ජීව කාලය අවුරුදු 5 කි. 2020/03/31 දින මෙම මෝටර් රථය අනතුරකට ලක් වූ අතර ඉන් ඇති වූ හානිකරණ අලාභය රු. මිලියන 1 කි. මූල්‍ය වර්ෂය 03/31 න් අවසන් වේ.

1. 2019/20 වර්ෂය සඳහා ඝෂය ගණනය කරන්න.
2. හානිකරණ අලාභ සඳහා වන ද්විත්ව සටහන දක්වන්න.
3. 20/21 වර්ෂය සඳහා ඝෂය ගණනය කරන්න

117

ප්‍රත්‍යාගණන සඳහා ගිණුම්කරණය

පළමුව ශුද්ධ පොත් අගය එක ගිණුමකට අරගත යුතුය.

සමුච්චිත ඝෂය හර
 වත්කම් ගිණුම බැර

දෙවනුව ප්‍රත්‍යාගණිත ලාභය හෝ අලාභය ගිණුම්ගත කරන්න (සටහන් 01)

ප්‍රත්‍යාගණිත ලාභය		ප්‍රත්‍යාගණිත අලාභය
වත්කම් ගිණුම	හර	ප්‍රත්‍යාගණිත අලාභ හර
ප්‍රත්‍යාගණිත සංචිතය	බැර	වත්කම ගිණුම බැර

119

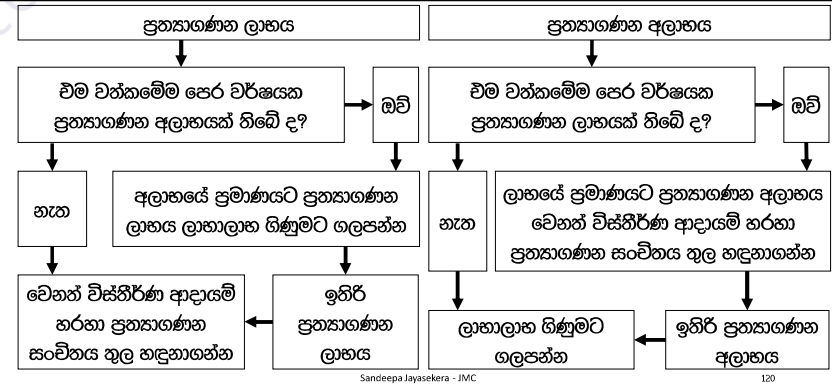
ප්‍රත්‍යාගණන ආකෘතිය

මෙහිදී වර්තමාන වෙළඳපොල වටිනාකම් පොත් තුලට ගැනීමක් සිදු කරයි. පළමුව වත්කමේ වටිනාකම තක්සේරු කෙරේ. ඉන්පසු වත්කමේ ශුද්ධ පොත් අගය හා වෙළඳපොල වටිනාකම අතර වෙනස ප්‍රත්‍යාගණන ලාභයක් අලාභයක් ලෙස හඳුනා ගැනේ.

ප්‍රත්‍යාගණිත වටිනාකම		XX
(-) වත්කමේ ශුද්ධ පොත් අගය		
පිරිවැය	XX	
(-) සමුච්චිත ඝෂය	(XX)	
(-) සමුච්චිත හානිකරණ අලාභ	(XX)	(XX)
ප්‍රත්‍යාගණන ලාභය/අලාභය		X/(X)

118

ප්‍රත්‍යාගණන ලාභ/අලාභ ගැලපීම

120

අවුරුදු කීයකට සැරයක්ද ප්‍රත්‍යාගණනය කරන්න ඕනි?	
දේපල, පිරියත, උපකරණවල වටිනාකම් වෙනස්වන ස්වභාවය පදනම් කරගෙන ගැලපීම් කලාන්තරයක් තීරණය කල යුතු වේ.	
ප්‍රත්‍යාගණන ආකෘතිය තුල පසුකාලීන මිණුම්කරණය	
ප්‍රත්‍යාගණන වටිනාකම	XX
(-) පසුකාලීන සමුච්චිත ක්‍ෂය	(XX)
(-) පසුකාලීන සමුච්චිත හානිකරණ අලාභ	(XX)
ශුද්ධ පොත් අගය	XX
Sandeepa Jayasekera - JMC 121	

121

වත්කම් ඉවත් කිරීම
<p>පොත් තුල හඳුනාගත් දේපළ, පිරියත, උපකරණ</p> <ul style="list-style-type: none"> • වත්කම් විකුණු විට • වත්කමෙන් අනාගත ආර්ථික ප්‍රතිලාභ අපේක්ෂා නොකරන විට <p>ඉවත් කළ යුතු වේ.</p>
Sandeepa Jayasekera - JMC 123

123

<p>ප්‍රශ්න අංක 08</p> <p>මනෝජ් සමාගම 2019/01/01 දින රු. මිලියන 50 කට යන්ත්‍රයක් මිලදී ගන්නා ලදී. එහි ඵලදායී ජීව කාලය වර්ෂ 5 කි. මූල්‍ය වර්ෂය 12/31 න් අවසන් වේ. පහත ස්වාධීන අවස්ථා 2 සඳහා ප්‍රත්‍යාගණන ලාභාලාභ ගණනය කර මූල්‍ය ප්‍රකාශ උද්ධෘත තුල දක්වන්න</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. යන්ත්‍රය 2019/12/31 දින රු. මිලියන 45 කට ප්‍රත්‍යාගණනය කළ අතර 2020/12/31 දින රු. මිලියන 25 කට ප්‍රත්‍යාගණනය කරන ලදී. 2. යන්ත්‍රය 2019/12/31 දින රු. මිලියන 38 කටත් 2020/12/31 දින රු. මිලියන 35 කටත් ප්‍රත්‍යාගණනය කරන ලදී.
Sandeepa Jayasekera - JMC 122

122

වත්කම් ඉවත්කිරීම් ලාභාලාභ ගණනය කිරීම											
<p>ඉවත්කිරීම ප්‍රතිශ්ඨාව</p> <p>(-) වත්කමේ ශුද්ධ පොත් අගය</p> <p style="padding-left: 20px;">පිරිවැය/ප්‍රත්‍යාගණන අගය</p> <p>(-) සමුච්චිත ක්‍ෂය</p> <p>(-) සමුච්චිත හානිකරණ අලාභය</p> <p>ඉවත්කිරීම් ලාභ / අලාභය</p>	<table border="1"> <tr> <td></td> <td>XXX</td> </tr> <tr> <td>XX</td> <td></td> </tr> <tr> <td>(XX)</td> <td></td> </tr> <tr> <td>(XX)</td> <td>(X)</td> </tr> <tr> <td></td> <td>XX/(X)</td> </tr> </table>		XXX	XX		(XX)		(XX)	(X)		XX/(X)
	XXX										
XX											
(XX)											
(XX)	(X)										
	XX/(X)										
Sandeepa Jayasekera - JMC 124											

124

ඉවත් කිරීමට අදාළ ද්විත්ව සටහන්

<p>1. ඉවත් කරන වත්කමේ පිරිවැය</p> <p style="padding-left: 20px;">ඉවත් කිරීම් ලාභාලාභ ගිණුම හර</p> <p style="padding-left: 20px;">වත්කම් ගිණුම බැර</p>	<p>2. ඉවත් කරන වත්කමේ සමුච්චිත ක්ෂය සහ හානිකරණ අලාභ</p> <p style="padding-left: 20px;">සමුච්චිත ක්ෂය ගිණුම හර</p> <p style="padding-left: 20px;">සමුච්චිත හානිකරණ අලාභ ගිණුම හර</p> <p style="padding-left: 20px;">වත්කම් ගිණුම බැර</p>
---	--

Sandeepa Jayasekera - JMC 125

125

ප්‍රත්‍යාගණන ලාභයක් සහිත වත්කමක් ඉවත් කිරීම

ප්‍රත්‍යාගණන ලාභයක් සහිත වත්කමක් ඉවත් කළ විට, ප්‍රත්‍යාගණන සංචිතය උපලබ්ධි වේ. එමනිසා එම ප්‍රත්‍යාගණන සංචිත රඳවාගත් ඉපැයුම් වලට මාරු කළ යුතුය. මෙම ගැලපීම හිමිකම් වෙතස්ථිති ප්‍රකාශය තුළ සිදු කරයි

ප්‍රත්‍යාගණන සංචිතය හර

රඳවාගත් ඉපැයුම් බැර

Sandeepa Jayasekera - JMC 127

127

ඉවත් කිරීමට අදාළ ද්විත්ව සටහන්

<p>3. ඉවත්කිරීම් ප්‍රතිශ්ඨාව</p> <p style="padding-left: 20px;">මුදල් පොත හර</p> <p style="padding-left: 20px;">ඉවත් කිරීම් ලාභාලාභ ගිණුම බැර</p>	<p>5. ඉවත්කිරීම් අලාභය</p> <p style="padding-left: 20px;">ලාභාලාභ ගිණුම (වෙනත් වියදම්) හර</p> <p style="padding-left: 20px;">ඉවත්කිරීම් ලාභාලාභ ගිණුම (වෙනත් ආදායම්) බැර</p>
---	--

Sandeepa Jayasekera - JMC 126

126

ප්‍රශ්න අංක 9

2019/01/01 දින නිමල් රු. මිලියන 4 ක් වටිනා මෝටර් රථයක් මිලදී ගන්නා ලදී. එහි සුන්බුන් අගය රු. මිලියන 1 කි. එහි ඵලදායී ජීව කාලය වර්ෂ 6 කි. 2020/12/31 දින මෙය රු. මිලියන 2 කට විකුණා දමන ලදී. මූලික වර්ෂය 12/31 න් අවසන් වේ.

1. රථයේ ක්ෂය කළ හැකි අගය සොයන්න.
2. වාර්ෂික ක්ෂය ගණනය කරන්න.
3. ක්ෂය අනුපාතය ගණනය කරන්න.
4. වාහනය විකුණන දිනයට ශුද්ධ පොත් අගය කොපමණද?
5. වාහනය ඉවත් කිරීමේ ලාභය හෝ අලාභය ගණනය කරන්න.

Sandeepa Jayasekera - JMC 128

128

වත්කම් හුවමාරු කිරීම

යම් අවස්ථාවල ආයතනයක තිබෙන වත්කමක් වෙනත් වත්කමක් සමඟ හුවමාරු කිරීම් සිදුවිය හැකිය. මෙහිදී සිදුවන්නේද පැරණි වත්කම ඉවත් කිරීමකි. එහෙත් ඉවත් කිරීම් ප්‍රතිශ්ඨාව ලෙස මුදල් වෙනුවට තවත් වත්කමක් ලැබේ.

නව වත්කමේ පිරිවැය හඳුනාගැනීම

වත්කම් ගිණුම තර

ඉවත්කිරීම් ලාභාලාභ ගිණුම බැර

නව වත්කමේ පිරිවැය ලෙස ගත යුත්තේ

→

නව වත්කමේ වෙළඳපොල අගය හෝ ඉවත් කළ වත්කමේ වෙළඳපොල අගය හෝ ඉවත් කළ වත්කමේ ශුද්ධ පොත් අගයයි.

129

LKAS 19 - සේවක ප්‍රතිලාභ

LKAS 19 - Employee Benefits

Sandeepa Jayasekera - JMC 131

131

ප්‍රශ්න අංක 10

ඉමානා සමාගම 2019/04/01 මෝටර් රථයක් මිලදී ගන්නා ලදී. එහි වටිනාකම රු. මිලියන 5 ක් වූ අතර එලදායි ජීව කාලය වර්ෂ 05 කි. 2020/03/31 දින මෙය නව මෝටර් රථයක් සමඟ හුවමාරු කර ගන්නා ලදී. එම නව රථයේ වෙළඳපොල වටිනාකම රු. මිලියන 5 ක් වූ අතර පැරණි වාහනයේ වෙළඳපොල වටිනාකම රු. මිලියන 4.5 ක් විය. නව රථයේ එලදායි ජීව කාලය වර්ෂ 05 කි. මූල්‍ය වර්ෂය මාර්තු 31 න් අවසන් වේ.

- 2019/20 වර්ෂය සඳහා ක්ෂය ගණනය කරන්න.
- පැරණි වාහනයේ ක්ෂය අනුපාතය ගණනය කරන්න.
- හුවමාරු කරන දිනයට පැරණි වත්කමේ ශුද්ධ පොත් අගය ගණනය කරන්න.
- නව වත්කමේ පිරිවැය කොපමණ වේද?
- හුවමාරු ලාභය/අලාභය ගණනය කරන්න

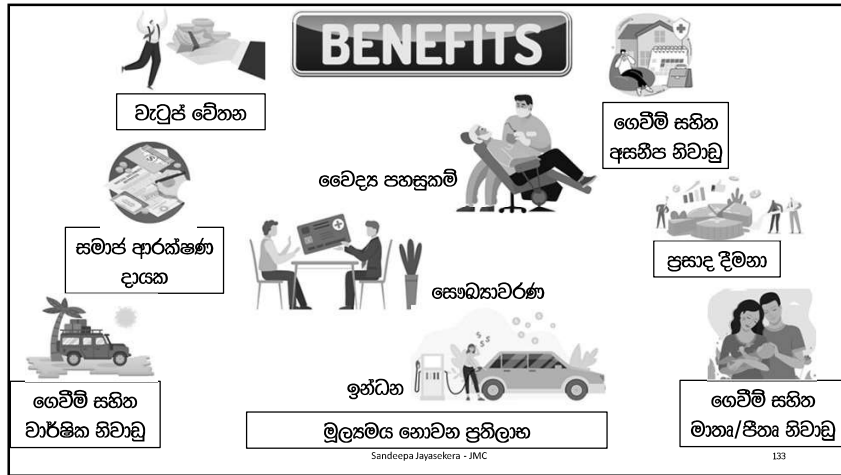
Sandeepa Jayasekera - JMC 130

130

සේවා යෝජකයන් සේවක ප්‍රතිලාභ සේවකයින්

Sandeepa Jayasekera - JMC 132

132

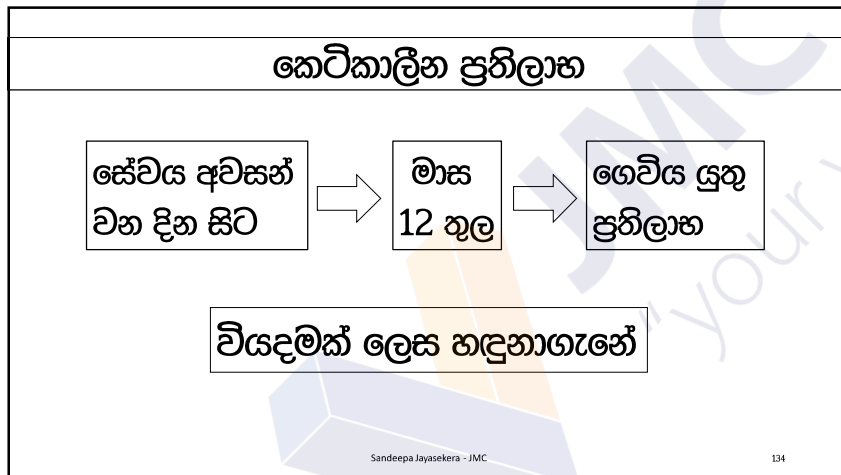
133

ප්‍රශ්න 01

අමානෝ සමාගම 2021 මාර්තු මාසයට අදාළ වැටුප රු.6,750,000ක් අප්‍රේල් මාසයේදී ගෙවන ලදී. මෙහි ද්විත්ව සටහන දක්වන්න

Sandeepa Jayasekera - JMC

135

134

136

ප්‍රශ්න 02

සහිත සමාගමේ ලබා නොගන්නා විවේක නිවාඩු පසු වර්ෂය තෙක් ගෙනයාමට හැකියාව ඇත. සමාගමේ සියළුම සේවකයින් 150ක් සිටී. ප්‍රවර්තන වර්ෂයේ ලබා නොගත් විවේක නිවාඩු වලින් සේවකයන් 30 දෙනෙකු දින 02 ක කාලයක් ලබන වසරේ දී ලබාගනු ඇතැයි අපේක්ෂිතය. සේවකයෙකුගේ දිනක වටිනාකම රු.1500 ක් වේ.

137

ප්‍රසාද දීමනා

ප්‍රතිපත්තියක් ලෙස

ප්‍රසිද්ධ ප්‍රකාශ මත

භාවිතය නිසා

ලාභයෙන් කොටසක් සේවකයන් සමග බෙදා ගැනීම

ලාභය ඇතිවන අවුරුද්දේ වියදමක් ලෙස හඳුනාගනී.

139

ප්‍රසාද දීමනා

138

ප්‍රශ්න 03

අමාලි සමාගම විසින් ලබන වාර්ෂික ලාභයෙන් 1% ක් ප්‍රසාද දීමනාවක් ලෙස ගෙවයි. වර්ෂයට වඩා වැඩි සේවා කාලයක් සහිත සහ ශිෂ්‍ය මිත්‍රී වර්ෂය අවසාන වන තෙක් සේවය කල සේවකයින් පමණක් මේ සඳහා හිමිකම් ලබයි. ආයතනය ආරම්භයේ සේවකයන් 40ක් සිටි අතර අවසාන දිනයේ සිටියේ සේවකයන් 35 දෙනෙකු පමණි. වර්ෂය තුළ තව සේවකයන් තිදෙනෙකු සේවයට එකතු විය. වර්ෂයේ ලාභය රු.මිලියන 50ක් වේ. එක් සේවකයෙකු ලබන ප්‍රසාද දීමනාව කොපමණ වේද? ප්‍රසාද දීමනාව ගණනය කර ශිෂ්‍ය මිත්‍රී සටහන් දක්වන්න.

140

පිළිතුරු 03

Sandeepa Jayasekera - JMC 141

141

<p style="text-align: center;">වෙනත් දිගුකාලීන ප්‍රතිලාභ</p> <p>දීර්ඝ සේවා පඩි සහිත නිවාඩු උදා: සරසවි ඇදුරන්ට සෑම වසර 7කට සැරයක් හිමිවන පඩි සහිත නිවාඩු</p>	<p style="text-align: center;">සේවය සමාප්ත කිරීමේ ප්‍රතිලාභ</p> <p>කලින් විශ්‍රාම යෑම වලට අදාළ ගෙවීම්</p>
<p>සාංවත්සරික තෝ දීර්ඝ සේවා ප්‍රතිලාභ</p>	<p>අතිරික්තතාවය මත ඉවත්වීමට ගත් තීරණයට සේවකයාට කරන ගෙවීම්</p>
<p>දීර්ඝ කාලීන දුබලතා ප්‍රතිලාභ</p>	

Sandeepa Jayasekera - JMC 143

143

පශ්චාත් සේවා නියුක්ති ප්‍රතිලාභ (ප්‍රතිලාභ සැලසුම්)

<p>නිර්වචන දායක සැලසුම්</p> <p>සේවා නියුක්ති අරමුදල සේවා භාරකාර අරමුදල</p>	<p>නිර්වචන ප්‍රතිලාභ සැලසුම්</p>
<p>සේවයෝජකයන්</p>	<p>වෙනත් ආයතනයක අරමුදලට</p>
<p>සේවකයන්</p>	<p>දායක</p>
<p>ප්‍රතිලාභ ගෙවීම්</p>	<p>ආයෝජන</p>
<p>ආයෝජන ආදායම</p>	<p>දායක සැලසුම් හැර අනෙකුත් සැලසුම්</p>
<p>ආයෝජන විකිණීම්</p>	<p>සේවක පාරිභෝජික</p>

142

142

SLFRS 16 - කල්බදු

SLFRS 16 - Leases

Sandeepa Jayasekera - JMC 144

144

මේ ඉන්නේ කවිඳු
කවිඳුට කාරෙකක් ඕනි
කවිඳු බලන කාරෙක එක රු.5,000,000යි
හැබැයි කවිඳු අනේ තියෙන්නේ
රු.1,200,000ක් විතරයි

Sandeepe Jayasekera - JMC 145

145

කවිඳු LB Finance එකට ගිහි
කාරෙක කල්බදු පහසුකමක් ඉල්ලුවා

LB Finance එක කිව්වා ඉතිරි
රු.3,800,000/- එයාල වාහන සේල්
එකට දෙන්නම් කියලා
හැබැයි අවුරුදු 5කින්
රු.3,800,000/- ගෙවන්න කිව්වා
10%ක පොළියකුත් එක්ක

බලන් ගියාම මේකත් **ණායක්** හේ
සල්ලි වලින් දෙන්නැහුව වාහනේට ගෙවපු

Sandeepe Jayasekera - JMC 147

147

කවිඳුට කාරෙක ගන්න වීදි 03ක් තිබ්බා

<p>ඉතුරු කරලා</p>	<p>ණායක් අරන්</p>	<p>කල්බද්දට</p>
<p>ඉතුරු කරලා කාරෙක ගන්න සැහෙන කාලයක් යයි</p>	<p>ඉතුරු කරන තරම් කාලෙ ගියේ හැකත් බැංකු ණය ටිකක් කල් යනවා, ඇපකාරයේ හොයන්නයි. එක එක ලියවිලි දෙන්නයි වගේ කරදර වැඩියි</p>	<p>කල්බද්දට ගන්න එක නම් ඉක්මන්, ලියවිලිත් අඩුයි</p>

Sandeepe Jayasekera - JMC 146

146

ඒ නිසා අවුරුදු 05 යනකන් වාහනේ
අයිතිය LB Finance එකේ නමට
තියෙන්න ඕනි කිව්වා
අයිතිය LB Finance එකට තිබ්බට
කවිඳුට පාවිච්චි කරන්න පුළුවන්
හැබැයි කවිඳු ගෙව්වේ හැනි වුණොත්
LB Finance එකෙන් ඇවිත් එයාලා
ගාව තියන යතුර පාවිච්චි කරලා
වාහනේ උස්සනවා

ඔක්කොම ගෙවලා ඉවර වුණාම කවිඳුගේ නමට වාහනේ හරවා ගන්න
පුළුවන්
කවිඳු කැමති වෙලා වාහනේ ගන්නා

Sandeepe Jayasekera - JMC 148

148

කවඳු අවුරුදු 05 ඉවර වෙද්දී ගන්න ණයට ඔක්කොම රු.5,000,000ක් ගෙවලා තිබ්බා

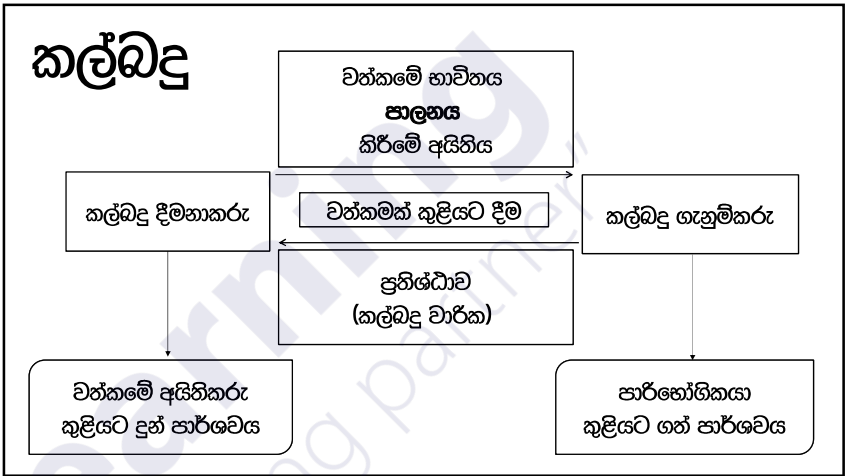
වැඩිපුර ගෙවලා තිබ්බ රු.1,200,000 කල්බදු පොළිය

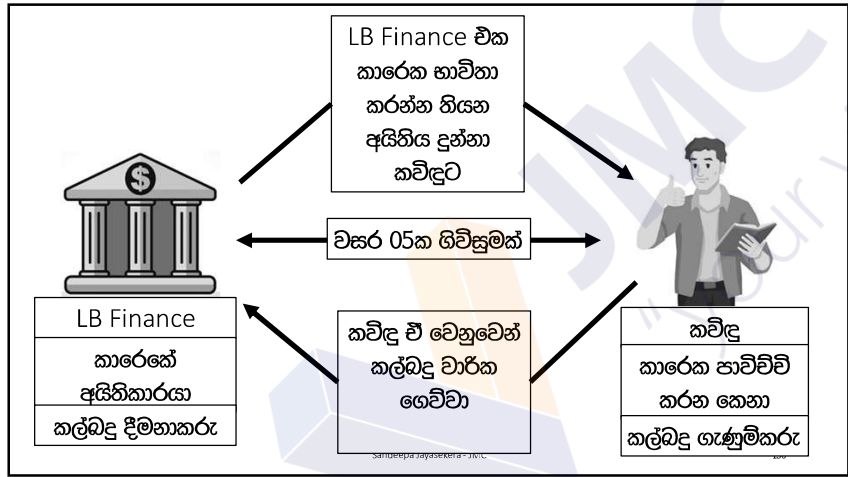
ගිවිසුමේ හැටියට ඔක්කොම ගෙව්වට පස්සේ කවඳුට කාරෙකේ අයිතියත් ආවා

Sandeepa Jayasekera - JVC

149

151

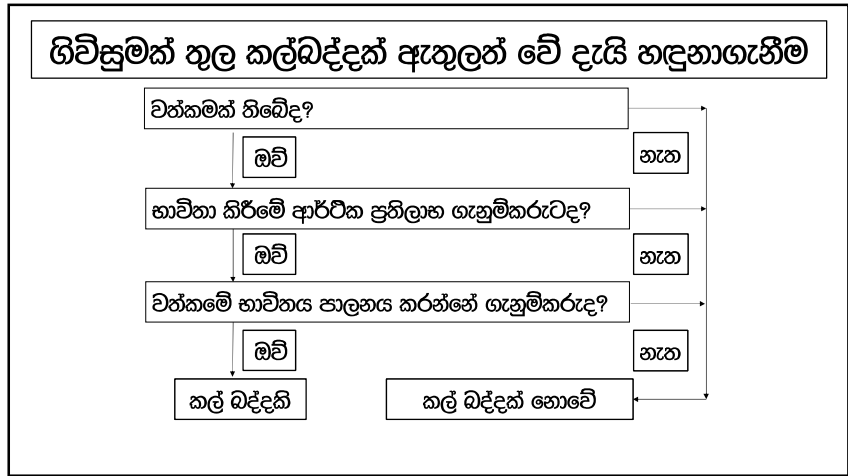
150

කල්බදු ගිණුම්කරණය

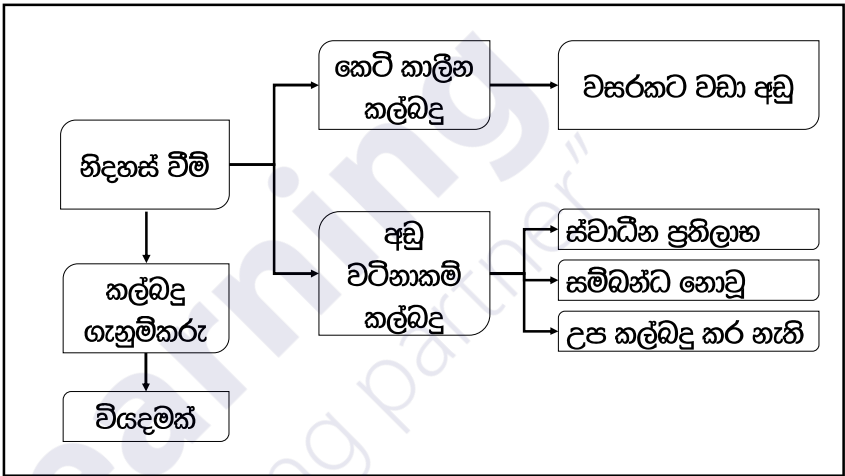
පියවර 01

ගිවිසුමක් තුළ කල්බද්දක් ඇතුළත් වේ දැයි හඳුනාගැනීම

152

153

155

කල්බදු ගිණුම්කරණය
පියවර 02
නිදහස්වීම් -
කල්බදු ගිණුම්කරණය නොකර සිටිය හැකි අවස්ථා

154

උප කල්බදු කරනවා කියන්නේ?

156

ප්‍රශ්න 01

නාමලේ සමාගම 20X1/01/01 ඡායා පිටපත් යන්ත්‍රයක් මාස 08 කාලයක් සඳහා කල්බදු පදනමක් යටතේ ලබා ගන්නා ලදී. සමස්ත කල්බදු වියදම රු.80,000 ක් වූ අතර ඒ ගිවිසුමට වළඹුණු දිනයේදීම ගෙවා හිම කරන ලදී. ගිණුම් වර්ෂය 20X1/03/31 අවසන් වන්නේ නම් ගිණුම් සටහන් දක්වන්න.

කල්බදු ගිණුම්කරණය

පියවර 03

කල්බදු ගැනුම්කරුගේ පොත් වල ගිණුම් තැබීම

ප්‍රශ්න 02

ඩිලික් සමාගමේ කල්බදු ගිවිසුම් යටතේ පහත වත්කම් ලබාගෙන ඇත. ඒ අතුරින් අඩු වටිනාකම් කල්බදු හඳුනාගන්න.

වත්කම	අඩු වටිනාකම් කල්බදුදක්ද?
මෝටර් රථය	
කාර්යාල ගොඩනැගිල්ල	
කාර්යාල පරිගණකය	
තවත් ආයතනයකට උපකල්බදු කර ඇති ඡායා පිටපත් මුද්‍රණ යන්ත්‍රය	
ජංගම දුරකථනය	

දිගුකාලීන ණයක් යටතේ වත්කමක් අත්පත් කරගැනීමකට සමාන වේ

කල්බදු වගකීම යනු

කල්බදු ණයහිමියාට

ගෙවීමට බැඳී ඇති අගයේ

වර්තමාන වටිනාකම

"වගකීම් සහතිකය" - වීර

161

එසේ නම් යම් මුදලක් අනාගතයේ ලැබෙන්නේ නම් අහිමි වන ආයෝජන ආදායමට - **ආවස්ථික පිරිවැය**
 මූර්ත අගය පහල යෑමට - **උද්ධමනය**
අවිනිශ්චිතතාව
 වන්දියක් ලෙස **පොළියක්** බලාපොරොත්තු වේ

163

මුදලේ කාල අගය තේරුම් ගමු

රු 100/-ක් අද ලැබෙනවාටද අවුරුද්දකට පසුව ලැබෙනවාටද ඔබ කැමති?

අද ලැබෙනවාට ඔබ කැමති!

හේතු

1. අද එය ලැබුණොත් ඔබට එය ආයෝජනය කර ආදායමක් උපයා ගත හැකිය
2. අද රු 100/- කින් ගත හැකි භාණ්ඩ හා සේවා එම මිලටම අවුරුද්දකට පසුව මිලදී ගත නොහැකිය
3. අද මුදල ලැබුණොත් එය නිශ්චිතය. අවුරුද්දකට පසුව මුදල ලැබීම අවිනිශ්චිතය

162

අනාගත මුදල් ප්‍රවාහ තුල ඇතුළත් පොළිය ඉවත් කිරීම **වට්ටම් කිරීම** ලෙස හඳුන්වයි

වට්ටම් සාධකය	=	$\frac{1}{1 + r^n}$
--------------	---	---------------------

r = පොළී අනුපාතය

n = කාලය

164

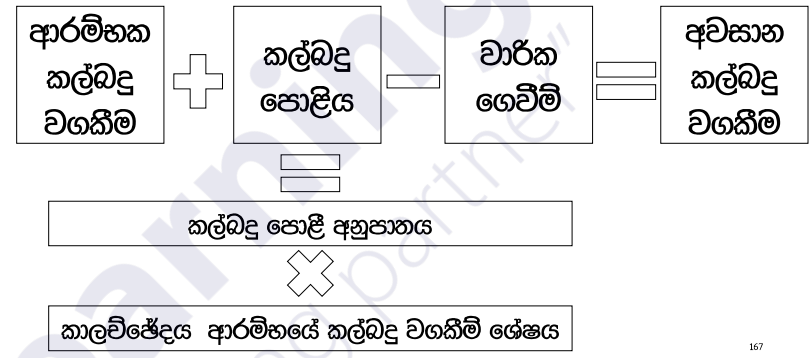
ප්‍රශ්න 03

පහත මුදල් ප්‍රවාහයන්ගේ වර්තමාන අගයන් ගණනය කරන්න
(පොළී අනුපාතය 10% යැයි උපකල්පනය කරන්න)

වසර	අනාගත මුදල් ප්‍රවාහය	වට්ටම් සාධකය	වර්තමාන අගය	සොළිය
	A	B	$C = A * B$	$D = A - C$
0	100	1		
1	110	0.91		
2	121	0.83		
3	133	0.76		

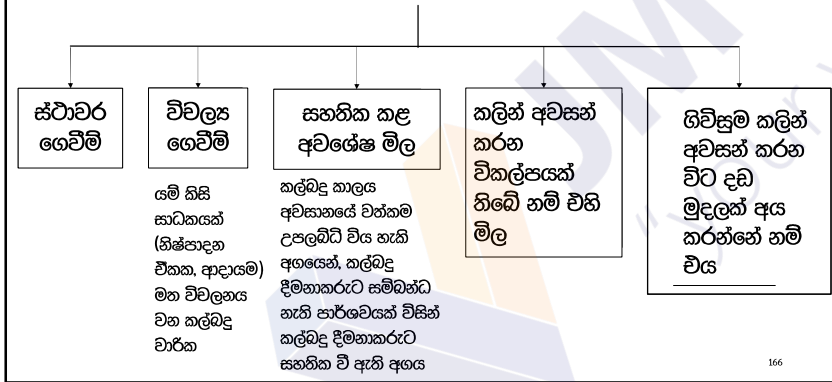
165

කල්බදු වගකීම පසුකාලීන මිණුම්කරණය

167

කල්බදු වගකීම මූලික මිණුම්කරණය

166

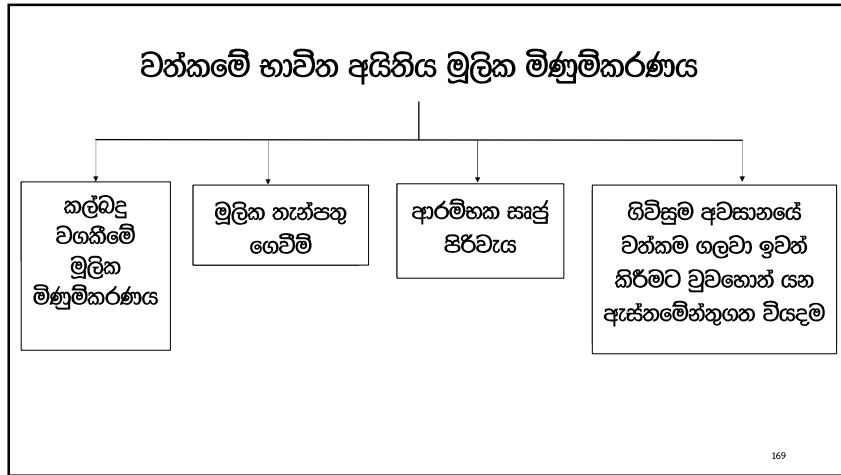
වත්කම භාවිත අයිතිය යනු

- කල්බදු කාලය තුල
- වත්කමේ භාවිතය පාලනය කිරීමට
- කල්බදු ගැනුම්කරුට ලැබෙන
- අයිතිය

Sandeepa Jayasekera - JMC

168

168

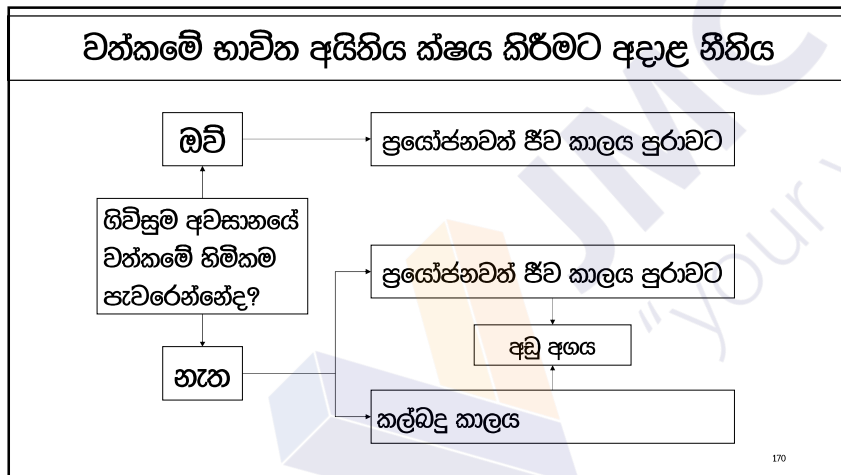

169

වත්කම භාවිත අයිතිය පසුකාලීන මිණුම්කරණය

පිරිවැය ආකෘතිය		ප්‍රතසාගණන ආකෘතිය	
පිරිවැය	XX	ප්‍රතසාගණන අගය	XX
(-) සමුච්චිත ක්ෂය	(X)	(-) පසුකාලීන සමු. ක්ෂය	(X)
(-) සමුච්චිත හානිකරණ අලාභ	(X)	(-) පසුකාලීන සමු. හානිකරණ අලාභ	(X)
ඉදිරි පොත් අගය	XX	ඉදිරි පොත් අගය	XX

171

170

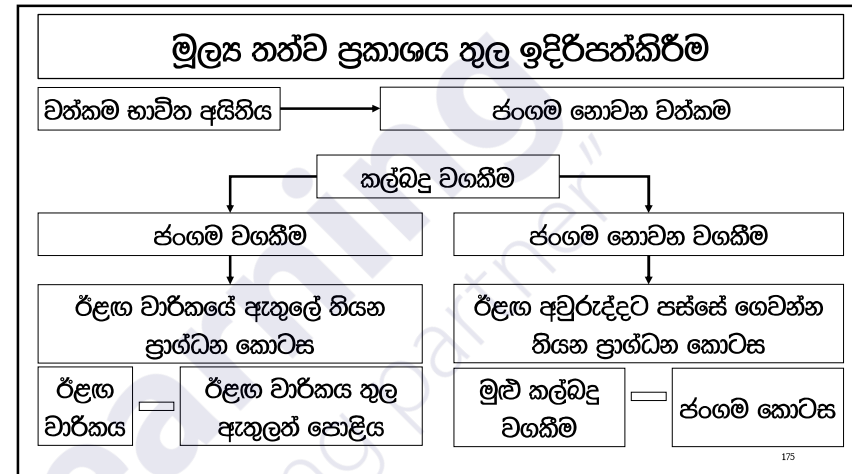
කල්බදු ගැණුම්කරුගේ පොත්වල ගිණුම් තැබීම

විස්තරය	ද්විත්ව සටහන
මූලික ගෙවීම්	
වත්කම භාවිත අයිතිය ගිණුම	හර
මුදල් ගිණුම	බැර
කල්බදු වගකීම ලෙස හඳුනාගත් අගය	
වත්කම භාවිත අයිතිය ගිණුම	හර
කල්බදු වගකීම් ගිණුම	බැර

172

කල්බදු ගැණුම්කරුගේ පොත්වල ගිණුම් තැබීම	
විස්තරය	ද්විත්ව සටහන
ආරම්භක සෘජු පිරවැය ලෙස කරන ගෙවීම	
වත්කම භාවිත අයිතිය ගිණුම	හර
මුදල් ගිණුම	බැර
වාර්ෂික පොළීය	
පොලී වියදම් ගිණුම	හර
කල්බදු වගකීම් ගිණුම	බැර

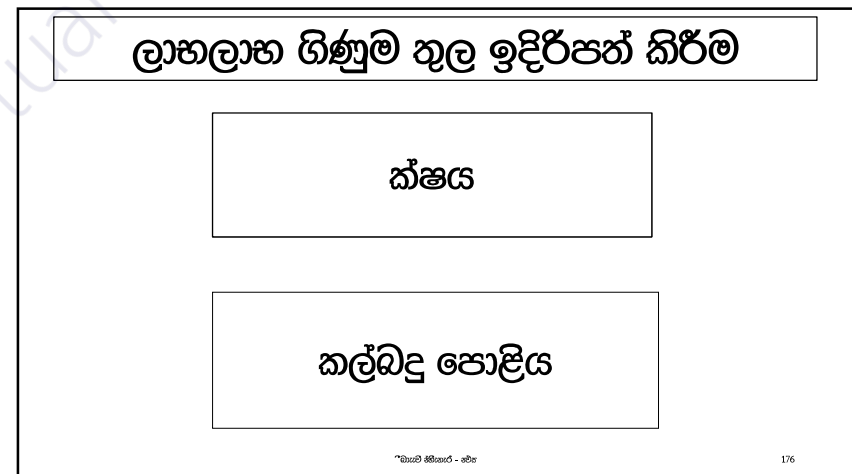
173

175

කල්බදු ගැණුම්කරුගේ පොත්වල ගිණුම් තැබීම	
විස්තරය	ද්විත්ව සටහන
කල් බදු වාරික ගෙවීම	
කල්බදු වගකීම් ගිණුම	හර
මුදල් ගිණුම	බැර
වත්කමේ ක්ෂය වීම	
ක්ෂයවීම් ගිණුම	හර
සමුච්චිත ක්ෂය ගිණුම	බැර

174

176

ප්‍රශ්න 04

සීමා සහිත LB ලිසිං සමාගමෙන්, 20X7.04.01 දින කවිල කල්බදු ගිවිසුමක් යටතේ කාරයක් ලබා ගත්තේය. එම ගිවිසුමට අනුව,

කල්බදු කාලසීමාව - වසර 5 කි මූලික තැන්පතුව - රු.1,200,000

ඉතිරි මුදල වාර්ෂික වාර්තයක් රු.1,000,000 බැගින් වාර්ත 5 කින් ගෙවිය යුතුය. වාර්ත සෑම වර්ෂයකම අගදී ගෙවිය යුතුය. ඵලදායී ජීවිත කාලයද අවුරුදු 5 ක් වේ.

නොගෙවූ කල්බදු ගෙවීමෙහි වර්තමාන අගය රු.3,800,000 ක් විය.

පොළී අනුපාතය - 10%

පළමු වාර්තය තුළ ඇතුළත් පොළිය රු.380,000 ක් වන අතර, දෙවන වාර්තය තුළ ඇතුළත් පොළිය රු.318,000 ක් වේ. කල්බදු කාලය අවසානයේ වත්කමේ අයිතිය පැවරේ.

ඔබ විසින්,

20X8.03.31 දිනෙන් අවසන් වසරෙහි ගිණුම් සටහන් හා ඵදිනට මූල්‍ය තත්ව ප්‍රකාශය සහ ලාභාලාභ ගිණුමේ උද්ධෘතයක් පෙන්වන්න

177

177

ප්‍රශ්න 06

සීමාසහිත තේසර සමාගම විසින් සම්පත් ලිසිං වෙතින් කල්බදු පදනමක් යටතේ යන්ත්‍රයක් ලබාගන්නා ලදී. 20X1.04.01 දින මූලික ගෙවීමක් ලෙස රු 200,000/-ක් ගෙවන ලදී. ඉතිරිය රු 400,000/- බැගින් වන වාර්ත 03 කින් ගෙවීමට එකඟ විය. පොළී අනුපාතය 10%කි.

වට්ටම් සාධක පනත පරිදි වේ

01 වසර 0.91

02 වසර 0.83

03 වසර 0.76

යන්ත්‍රයේ ඵලදායී ජීව කාලය අවුරුදු 2ක් වේ. ගිවිසුම අවසානයේ යන්ත්‍රයේ අයිතිය මාරු නොවේ. සමාගම විසින් යන්ත්‍රය සඳහා ප්‍රතසාගණන ආකෘතිය භාවිතා කරයි. 20X2.03.31 දිනට යන්ත්‍රය ප්‍රතසාගණන කරන ලද අතර ප්‍රතසාගණන වටිනාකම රු.800,000/-ක් විය.

ඔබ විසින් ඉහත ගනුදෙනුව 20X2/03/31 දිනට මූල්‍ය තත්ව ප්‍රකාශය තුළ සහ 20X1/X2 වර්ෂයේ ලාභාලාභ ගිණුම තුළ නිරූපණය කළ යුතු ආකාරය දක්වන්න

179

179

ප්‍රශ්න 05

සීමිත ලක්ෂ්‍යන්ති සමාගම නිෂ්පාදන යන්ත්‍රයක් කල්බදු ගිවිසුමක් යටතේ සීමිත පිපල්ස් ලිසිං සමාගම තරසා 20X1.04.01 දින අත්පත් කරගත් අතර නොගෙවූ කල්බදු ගෙවීමෙහි වර්තමාන අගය රු.1000,000ක් විය. කල්බදු ගිවිසුමට අනුව 20X1.04.01 දින රු.100,000 ගෙවිය යුතුයි. ඉතිරිය වාර්තයක් රු.400,000 ක් බැගින් වූ වාර්ෂික වාර්ත 3 කින් ගෙවා නිම කළ යුතුයි. වාර්ත ගෙවීම සෑම වසරකම අග දින සිදුකළ යුතු අතර වාර්ත මත පොළිය ආරම්භක ණය අගය මත පදනම්ව වාර්ෂිකව 10% බැගින් විය.

20X1.04.01 දින යන්ත්‍රය ප්‍රවාහනය සහ සවි කිරීම සඳහා රු.100,000/-ක වියදමක් දරන ලදී.

කල්බදු කාලය අවසානයේ වත්කමේ අයිතිය පැවරෙන්නේ නැත.

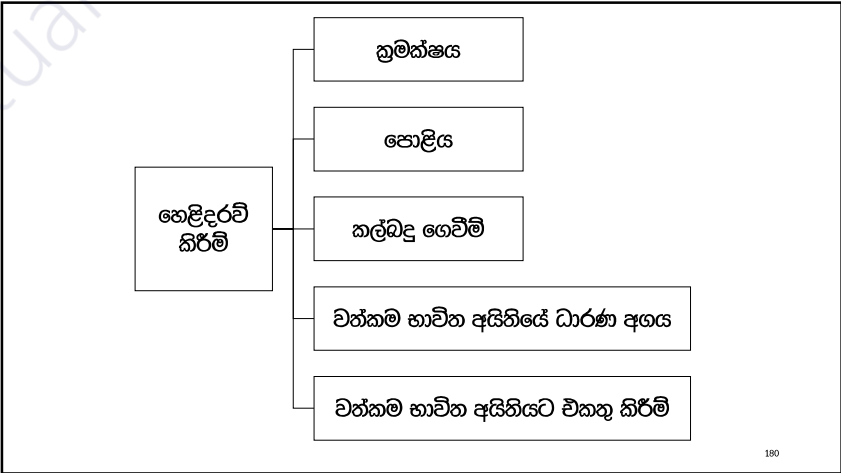
යන්ත්‍රයේ ඵලදායී ජීවිත කාලය වර්ෂ 4 කි.

ඔබ විසින්,

සීමිත ලක්ෂ්‍යන්ති සමාගමේ 20X1/20X2 වර්ෂයට අදාළ ගිණුම් සටහන් හා 20X2.03.31 දිනට මූල්‍ය තත්ව ප්‍රකාශයේ සහ ලාභාලාභ ගිණුමේ උද්ධෘතයක් පෙන්වන්න.

178

178

180

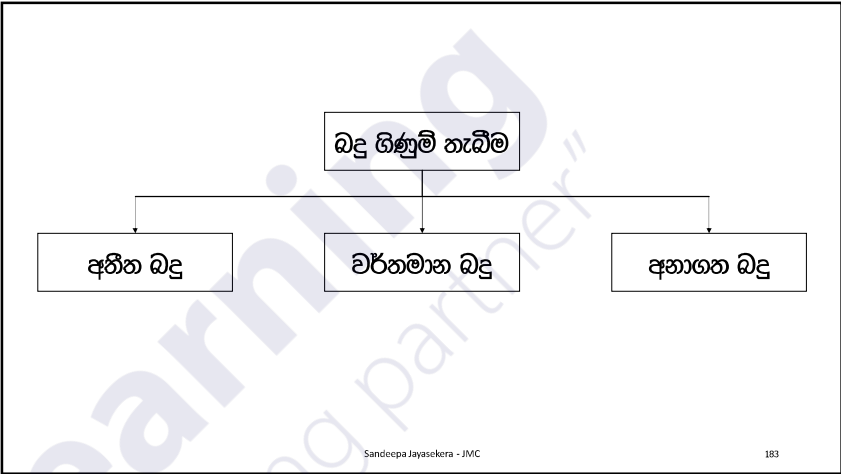
180

LKAS 12 - ආදායම් බදු

LKAS 12 – Income Taxes

Sandeepa Jayasekera - JMC 181

181

183

අපි කතා කරන්නේ බදු ගණනය හෙවෙයි බදු ගිණුම් තැබීම

Sandeepa Jayasekera - JMC 182

182

වර්තමාන බද්ද

ප්‍රවර්තන කාලපරිච්ඡේදයේ බදු ලාභය මත ගෙවිය යුතු බද්ද

$\begin{matrix} \text{ගිණුම්කරණ} \\ \text{ලාභය} \end{matrix} + \begin{matrix} \text{බදු} \\ \text{ගැලපුම්} \end{matrix} = \begin{matrix} \text{බදුවන} \\ \text{ලාභය} \end{matrix} \times \begin{matrix} \text{බදු} \\ \% \end{matrix} = \begin{matrix} \text{ප්‍රවර්තන} \\ \text{බද්ද} \end{matrix}$		
$\begin{matrix} \text{ලාභාලාභ} \\ \text{ගිණුමේ} \\ \text{ඇතුළත්} \\ \text{බදු පෙර} \\ \text{ලාභය} \end{matrix}$	$\begin{matrix} + \text{ඉඩදිය නොහැකි වියදම්} \\ - \text{ඉඩදෙන වියදම්} \\ + \text{ඉඩදෙන ආදායම්} \\ - \text{ඉඩදිය නොහැකි ආදායම්} \end{matrix}$	$\begin{matrix} \text{ආදායම්} \\ \text{බදු හිති} \\ \text{අනුව} \end{matrix}$

Sandeepa Jayasekera - JMC 184

184

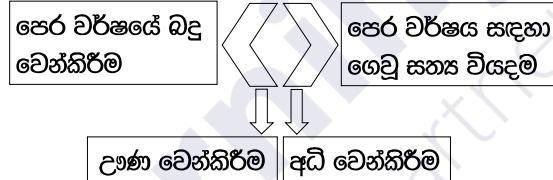
ප්‍රශ්න 01

ශාලිත සමාගමේ 20X1 මාර්තු 31 න් අවසන් වර්ෂය සඳහා ලාභාලාභ ගිණුම පහත පරිදි වේ.

විකුණුම්	100,000
විකුණුම් පිරිවැය	(600,000)
දළ ලාභය	400,000
වෙනත් වියදම්	(150,000)
බදු පෙර ලාභය	250,000

අතීත බද්ද

පෙර වර්ෂයේ ආදායම් බදු උණ/අධි වෙන්කිරීම

අස්තමේන්තු වෙනසක් නිසා ප්‍රවර්තන වර්ෂයට ගැලපිය යුතුය

ප්‍රශ්න 01

වියදම් තුළ ඇතුළත් ගිණුම්කරණ ක්‍ෂය රු. 50,000 කි.
 එම වත්කම් සඳහා ප්‍රාග්ධන දීමනාව රු. 60,000 කි.
 අඩුකළ නොහැකි සංග්‍රහ වියදම් රු. 30,000 කි.
 සේවක පාරිභෝගික වියදම රු. 40,000 කි. එය අඩු කිරීමට ඉඩ නොදේ.
 සහන වශයෙන් ගෙවූ සේවක පාරිභෝගික රු. 25,000 කි. එය අඩු කිරීමට ඉඩ දේ.

බදු අනුපාතය 28% ක් නම්,

- 1.1 බදුවන ලාභය ගණනය කරන්න.
- 1.2 බදු වියදම ගණනය කරන්න.
- 1.3 බදු සඳහා වන ද්විත්ව සටහන දක්වන්න.

ප්‍රශ්න 02

සුනන්ද සමාගම 20X0 වර්ෂය සඳහා රු. 100,000 ක බදු වියදමක් හඳුනාගන්නා ලදී. එහෙත් සහන බදු ගෙවීම රු. 120,000 ක් විය.
 20X1 වර්ෂයේ බදු වෙන් කිරීම රු. 75,000 ක් වේ

- 2.1 පෙර වර්ෂයේ උණ/අධි බදු වෙන් කිරීම කොපමණ ද?
- 2.2 පෙර වර්ෂයේ උණ/අධි බදු වෙන් කිරීමට අදාළ ද්විත්ව සටහන දක්වන්න
- 2.3 20X1 ප්‍රවර්තන බද්දේ වෙන්කිරීමට අදාළ ද්විත්ව සටහන දක්වන්න.
- 2.4 20X1 වර්ෂයේ මුළු බදු වියදම කොපමණද?

ප්‍රශ්න 03

සමීර සමාගම 20X0 වර්ෂය සඳහා බදු වෙන්කිරීම රු. 30,000 ක් විය.
20X0 වර්ෂය සඳහා සත්‍ය බදු ගෙවීම රු. 20,000 ක් විය. 20X1 වර්ෂයේ
බදු සඳහා වෙන්කිරීම රු. 40,000 ක් විය

- 3.1 පෙර වර්ෂයේ උණ/අධි බදු වෙන්කිරීම ගණනය කරන්න
- 3.2 පෙර වර්ෂයේ උණ/අධි බදු වෙන් කිරීමට අදාල ද්විත්ව සටහන දක්වන්න
- 3.3 ප්‍රචරිත වර්ෂයේ බද්ද සඳහා ද්විත්ව සටහන දක්වන්න.
- 3.4 වර්ෂයේ මුළු බදු වියදම කොපමණ වේද?

